

ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

ในการศึกษาครั้งนี้ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ที่ใช้ในการศึกษา คือความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Attitude) และ การปฏิบัติ (Practice) เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรี ส่วนตัวแปรอิสระนั้นได้จำแนกเป็นปัจจัยต่าง ๆ เช่น ปัจจัยทางคาบประชากร สังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่น ๆ โดยแต่ละปัจจัยก็จะ ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

พิจารณาความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีหมู่บ้านประมง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือประเภทที่ไม่มีความรู้ กับประเภทที่มีความรู้ (รู้อย่างน้อย 1 วิธีขึ้นไป) จากตารางที่ 27 โดยการพิจารณารวมทุกจังหวัดพบว่า สตรีส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 76.4 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีไทยในเขตชนบท จากโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาว เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจของประเทศไทย (I.S.) รอบ 2 (พ.ศ. 2515) กับโครงการสำรวจภาวะเจริญพันธุ์ การวางแผนครอบครัวและภาวะการตาย (N.S.) เมื่อปี พ.ศ. 2522 จะเป็นร้อยละ 66.9 และ 88.8 ตามลำดับ¹ เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน กล่าวคือสตรีจังหวัดระยอง เพชรบุรี และพังงา ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 75.6, 80.9 และ 70.3

¹อรพินท์ นุนนาค และ รพีพรรณ นุ่ณพานิช, ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ การวางแผนครอบครัว และบุตรในอุดมคติของประชากรไทย. หน้า 9.

ตามลำดับ ส่วนสตรีที่ไม่มีความรู้พบว่าสตรีจังหวัดพังงามีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 29.7 ในขณะที่สตรีจังหวัดระยองและเพชรบุรีไม่มีความรู้ร้อยละ 22.4 และ 19.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 27 ร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีจำแนกตามจังหวัด

ความรู้เกี่ยวกับ				
การวางแผนครอบครัว	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม
ไม่รู้	22.4	19.1	29.7	23.6
รู้	75.6	80.9	70.3	76.4
รวม	100.0(165)	100.0(157)	100.0(148)	100.0(470)

ไม่รวม - สตรีที่ไม่เข้าชาย (เนื่องจากสัมภาษณ์ไม่ได้) 14 ราย
 - สตรีที่ไม่ทราบ ไม่ตอบ 5 ราย

สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีหมู่บ้านประมงได้แบ่งเป็น 2 ประเภท คือประเภทที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ซึ่งจากรายงานที่ 28 เมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัดแล้วพบว่า สตรีส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 87.0 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อรพินท์ บุนนาค และ รพีพรรณ หุ่นพานิช ที่พบว่า สตรีในเขตชนบทเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวร้อยละ 84.2¹ และเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดก็พบเช่นเดียวกัน กล่าวคือที่จังหวัดระยอง เพชรบุรี และพังงาเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 86.8, 88.7 และ 85.6 ตามลำดับ

¹อรพินท์ บุนนาค และ รพีพรรณ หุ่นพานิช, ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ
ด้านการวางแผนครอบครัว และบุตรในอุดมคติของประชากรไทย. หน้า 18.

ตารางที่ 28 ร้อยละของทัศนคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีจำแนกตาม-
จังหวัด

ทัศนคติเกี่ยวกับ	การวางแผนครอบครัว			
	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม
เห็นด้วย	86.8	88.7	85.6	87.0
ไม่เห็นด้วย	13.2	11.3	14.4	13.0
รวม	100.0(159)	100.0(142)	100.0(139)	100.0(440)

ไม่รวม - สตรีที่ไม่เข้าชาย 14 ราย
 - สตรีที่ตอบว่าแล้วแต่กรณี 14 ราย
 - สตรีที่ไม่ทราบไม่ตอบ 21 ราย

ส่วนการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวของสตรีหมู่บ้านประมงได้แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ผู้ที่ใช้และไม่ใช้วิธีการวางแผนครอบครัว จากตารางที่ 29 โดยการพิจารณารวมทุกจังหวัดพบว่า สตรีที่ใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมีร้อยละ 43.7 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวของสตรีชนบทจากโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจของประเทศไทย¹ (L.S.) รอบ 2 (พ.ศ. 2515) กับโครงการสำรวจภาวะเจริญพันธุ์ การวางแผนครอบครัว

¹John Knodel and Pichit Pitaktepsombati, "Fertility and Family Planning in Thailand" In Result of the Second Round of National Survey. Bangkok: Institute of Population Studies, Chulalongkorn University, 19 (May 1975) : 53.

และภาวะการตาย¹ (N.S.) เมื่อปี พ.ศ. 2522 คิดเป็นร้อยละ 22.8 และ 48.6 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่า ที่จังหวัดระยอง เพชรบุรี และพังงา สตรีที่ใช้วิธีการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 53.3, 49.7 และ 26.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 29 ร้อยละของการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีจำแนกตามจังหวัด

การปฏิบัติเกี่ยวกับ				
การวางแผนครอบครัว	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม
ปฏิบัติ	53.3	49.7	26.8	43.7
ไม่ปฏิบัติ	46.7	50.3	73.2	56.7
รวม	100.0(165)	100.0(157)	100.0(149)	100.0(471)

ไม่รวม - สตรีที่ไม่เข้าชาย 14 ราย
- สตรีที่ไม่ทราบไม่ตอบ 4 ราย

สรุปแล้วจะพบว่าสตรีหมู่บ้านประมงมีความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และใช้วิธีการวางแผนครอบครัวจึคว่าอยู่ในระดับสูง แต่ต่ำกว่าความรู้และการใช้การวางแผนครอบครัวของประชากรชนบทโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีจังหวัดพังงามีการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวในระดับค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดพังงาอยู่ห่างไกลความเจริญค่อนข้างขาดการพัฒนามากที่สุดเมื่อเทียบกับจังหวัดระยองและเพชรบุรี² ประกอบกับจังหวัด-

¹อรพินท์ บุนนาค และ รพีพรรณ หุ่นพานิช, ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ ในการวางแผนครอบครัว และบุตรในอุดมคติของประชากรไทย. หน้า 27.

²สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โครงการวิจัยลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของหมู่บ้านประมง 2521, หน้า 18.

พียงายังได้รับบริการการวางแผนครอบครัวไม่ทั่วถึง รวมทั้งอาจเป็นผลจากวัฒนธรรมของสังคมไทยมุสลิมอีกด้วย

ในการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีหมู่บ้านประมงในระดับการพัฒนาที่ต่างกันนี้ ได้กำหนดให้ผู้ที่มีความรู้ มีทัศนคติที่เห็นด้วย และใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมีค่า = 100 ส่วนผู้ที่ไม่มีความรู้ มีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วย และไม่ใช้วิธีการวางแผนครอบครัวให้ค่า = 0 การนำเสนอข้อมูลแต่ละหน่วยจะอยู่ในรูปของร้อยละของค่าตอบของผู้ที่มีความรู้ มีทัศนคติที่เห็นด้วย และมีการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวเท่านั้น ส่วนผู้ที่ไม่มีความรู้ มีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยและไม่ใช้วิธีการวางแผนครอบครัวจะไม่เสนอ โดยจะละทิ้งไว้ในฐานที่เข้าใจ ตัวอย่าง เช่นสตรีมีความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 80.0(5) หมายความว่า ในจำนวนสตรี 5 คน มีอยู่ 4 คนที่มีความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 80.0 มีอยู่ 1 คน ที่ไม่มีความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 20.0 เป็นต้น

ปัจจัยทางประชากรที่มีผลต่อความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

อายุปัจจุบัน จากตารางที่ 30 ซึ่งผลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความรู้ ทักษะ และ การใช้วิธีการวางแผนครอบครัวพบว่า เมื่อพิจารณา รวมทุกจังหวัดสตรีที่มีอายุ 25 - 34 ปี จะมีความรู้และใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.3 และ 57.3 ตามลำดับ และสตรีอายุ 15 - 24 ปี จะมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 93.3 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำมึ้นพบว่าสำมึ้นที่มีอายุ 25 - 34 ปี จะมีความรู้และทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 85.0 และ 93.4 ส่วนการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวพบว่า สำมึ้นที่มีอายุ 35 - 44 ปี ใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50.0

พิจารณารวมของแต่ละจังหวัดพบว่า ในด้านความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัว จังหวัดระยองสตรีที่มีอายุ 25 - 34 ปี และสามีมีอายุ 25 - 34 ปีเช่นกัน จะมีความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 86.8 และ 87.5 ตามลำดับ ที่จังหวัดเพชรบุรี สตรีอายุ 15 - 24 ปี และสามีอายุ 25 - 34 ปี จะมีความรู้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 91.7 และ 93.9 ตามลำดับ ที่จังหวัดพังงาสตรีและสามีที่มีอายุ 15 - 24 ปี จะมีความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.5 และ 80.0 ตามลำดับ

พิจารณาด้านทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดพบว่า ที่จังหวัดระยองสตรีและสามีที่มีอายุ 25 - 34 ปี เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 96.0 และ 95.0 ที่จังหวัดเพชรบุรีสตรีที่มีอายุ 15 - 24 ปี และสามีมีอายุ 35 - 44 ปี จะเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดร้อยละ 100 และ 90.4 ส่วนที่จังหวัดพังงาสตรีที่มีอายุ 15 - 24 ปี และสามีมีอายุ 25 - 34 ปี เห็นด้วยกับการวางแผนคิดเป็นร้อยละ 96.2 และ 94.4 ตามลำดับ ด้านการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดเมื่อพิจารณารวมของแต่ละจังหวัดพบว่าที่จังหวัดระยองสตรีอายุ 25 - 34 ปี และสามีอายุ 35 - 44 ปี ใช้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 67.9 และ 61.1 ที่จังหวัดเพชรบุรีสตรีและสามีที่มีอายุ 25 - 34 ปี จะใช้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 57.9 และ 55.0 ตามลำดับ ที่จังหวัดพังงาสตรีที่มีอายุ 25 - 34 ปี และสามีอายุ 35 - 44 ปี จะใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44.7 และ 37.3 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดโดยดูแบบแผนด้านอายุที่มีผลต่อความรู้ ทัศนคติที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวพบว่า คู่สามี-ภรรยาที่มีความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวมากที่สุด ของจังหวัดระยองและเพชรบุรี คือคู่สามี-ภรรยาที่มีอายุ 25 - 34 ปี คิดเป็นร้อยละ 88.0 และ 95.5 ตามลำดับ ที่จังหวัดพังงาคือสตรีอายุ 25 - 34 ปี และสามีอายุ 35 - 44 ปี มีความรู้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 87.5 ตามลำดับ พิจารณาคู่สามี-ภรรยาที่มีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดของจังหวัดระยองคือคู่สามี-ภรรยาที่อายุ 25 - 34 ปี มีร้อยละ 100 ของจังหวัด-

เพชรบุรีและพังงาคือคู่สามีภรรยาที่สตรีมีอายุ 15 - 24 ปี สามีมีอายุ 25 - 34 ปี มีร้อยละ 100 เท่านั้น ส่วนการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดพบว่า ที่จังหวัด ระบุของคือคู่สามี-ภรรยาที่มีอายุ 25 - 34 ปี มีร้อยละ 68.0 ที่จังหวัดเพชรบุรีและพังงาคือคู่สามี-ภรรยาที่สตรีมีอายุ 25 - 34 ปี คิดเป็นร้อยละ 69.2 และ 48.0 ตามลำดับ

กล่าวโดยสรุปแล้วจะพบว่ากลุ่มสตรีที่มีความรู้ ทักษะที่เห็นด้วยและการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุด แนวโน้มพบว่าเป็นกลุ่มสตรีที่มีอายุ 25 - 34 ปีมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เศรษฐ์ เปล่งเชื้อ¹ ที่พบว่าสตรีอายุปานกลางหรือวัยกลางคน (25 - 34 ปี) มีความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวมากที่สุด¹ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ เยาวรัตน์ ประภักษาม² ที่พบว่าสตรีในกลุ่มอายุ 25 - 29 ปี ทราบวิธีป้องกันการปฏิสนธิมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 76.6 รองลงมาคือกลุ่มสตรีที่มีอายุ 30 - 34 ปี ซึ่งทราบถึงร้อยละ 71.7²

อายุแรกสมรส จากตารางที่ 31 ซึ่งผลของการศึกษาค่าความสัมพันธ์ระหว่างอายุแรกสมรสกับความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัว เมื่อพิจารณาารวมทุกจังหวัดแล้วพบว่า สตรีที่มีอายุแรกสมรสเป็น 25 - 29 ปี จะมีความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 76.9 สตรีที่มีอายุแรกสมรสเป็น 15 - 19 ปี มีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 88.6

¹ เศรษฐ์ เปล่งเชื้อ, "ความรู้ของสตรีไทยในเขตชนบทเกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิ," หน้า 71.

² Yawarat Porapakkham, "Songkhla Intergrated Rural Development Model" A Report on Community Baseline Sefvey May 1979 (December 1977), p. 32.

ตารางที่ 30 ร้อยละของความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีจำแนกตามอายุและจังหวัด

อายุของสามี	อายุของภรรยา				รวม
	15 - 24	25 - 34	35 - 44	45 +	
<u>ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>					
<u>ระยอง</u>					
15 - 24	54.6(11)	* (2)	- (0)	- (0)	61.5(13)
25 - 34	84.6(13)	88.0(25)	* (2)	- (0)	87.5(40)
35 - 44	* (1)	84.0(25)	76.9(26)	* (2)	79.6(54)
45 +	- (0)	* (0)	73.7(19)	70.6(17)	73.0(37)
รวม	72.0(25)	86.8(53)	75.0(48**)	68.4(19)	77.9(145**)
<u>เพชรบุรี</u>					
15 - 24	* (2)	* (1)	- (0)	- (0)	* (3)
25 - 34	90.0(10)	95.5(22)	* (1)	- (0)	93.9(33)
35 - 44	- (0)	84.6(13)	80.0(45)	* (3)	82.0(61)
45 +	- (0)	* (4)	57.1(14)	56.3(16)	58.8(34)
รวม	91.7(12)	87.5(40)	75.0(60)	63.2(19)	78.6(131)
<u>พังงา</u>					
15 - 24	77.8(9)	* (1)	- (0)	- (0)	80.0(10)
25 - 34	81.3(16)	68.2(22)	* (2)	- (0)	75.0(40)
35 - 44	* (2)	87.5(24)	60.9(23)	* (1)	74.0(50)
45 +	- (0)	- (0)	46.7(15)	45.0(20)	45.7(35)
รวม	81.5(27)	78.7(47)	57.5(40)	42.9(21)	67.4(135)
รวม (ภรรยา)	79.7(64)	84.3(140)	70.3(148)	57.6(59)	74.7(411)
รวม (สามี)	69.2(26)	85.0(113)	78.8(165)	59.4(106)	74.7(411)

* ขอมูลต่ำกว่า 5 ราย

** รวมไม่ตอบ 1 ราย

ตารางที่ 30 (ต่อ)

อายุของสามี	อายุของภรรยา				รวม
	15 - 24	25 - 34	35 - 44	45 +	
<u>ทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว</u>					
<u>ระยอง</u>					
15 - 24	90.0(10)	* (2)	- (0)	- (0)	91.7(12)
25 - 34	92.3(13)	100.0(25)	* (2)	- (0)	95.0(40)
35 - 44	* (1)	90.9(22)	80.8(26)	* (2)	82.4(51)
45 +	- (0)	* (1)	83.3(18)	75.0(16)	80.0(35)
รวม	87.5(24)	96.0(50)	80.9(47**)	72.2(18)	86.3(139**)
<u>เพชรบุรี</u>					
15 - 24	* (2)	* (1)	- (0)	- (0)	* (3)
25 - 34	100.0(8)	85.7(21)	* (1)	- (0)	90.0(30)
35 - 44	- (0)	90.9(11)	89.5(38)	* (3)	90.4(52)
45 +	- (0)	* (3)	92.3(13)	87.5(16)	87.5(32)
รวม	100.0(10)	83.3(36)	90.4(52)	89.5(19)	88.9(117)
<u>พังงา</u>					
15 - 24	88.9(9)	* (1)	- (0)	- (0)	90.0(10)
25 - 34	100.0(15)	89.5(19)	* (2)	- (0)	94.4(36)
35 - 44	* (2)	95.8(24)	77.7(22)	* (1)	83.7(49)
45 +	- (0)	- (0)	76.9(13)	83.3(18)	80.7(31)
รวม	96.2(26)	93.2(44)	75.7(37)	79.0(19)	86.5(126)
รวม (ภรรยา)	93.3(60)	93.5(130)	83.1(136)	80.4(56)	87.2(382)
รวม (สามี)	88.0(25)	93.4(106)	85.5(152)	82.7(98)	87.2(382)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

** รวมไม่ตอบ 1 ราย

ตารางที่ 30 (ต่อ)

อายุของสามี	อายุของภรรยา				รวม
	15 - 24	25 - 34	35 - 44	45 +	
<u>การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>					
<u>ระยอง</u>					
15 - 24	36.4(11)	* (2)	- (0)	- (0)	46.2(13)
25 - 34	46.2(13)	68.0(25)	* (2)	- (0)	57.5(40)
35 - 44	* (1)	64.0(25)	57.7(26)	* (2)	61.1(54)
45 +	- (0)	* (1)	52.6(19)	29.4(17)	43.2(37)
รวม	44.0(25)	67.9(53)	52.1(48)**	31.6(19)	53.8(145)**
<u>เพชรบุรี</u>					
15 - 24	* (2)	* (1)	- (0)	- (0)	* (3)
25 - 34	50.0(10)	55.3(22)	* (1)	- (0)	55.0(33)
35 - 44	- (0)	69.2(13)	48.9(45)	* (3)	50.8(61)
45 +	- (0)	* (4)	64.3(14)	25.0(16)	44.1(34)
รวม	50.0(12)	57.9(40)	53.3(60)	21.1(19)	49.7(131)
<u>พังงา</u>					
15 - 24	10.0(10)	* (1)	- (0)	- (0)	18.2(11)
25 - 34	31.3(16)	38.1(21)	* (2)	- (0)	35.9(39)
35 - 44	* (2)	48.0(25)	30.4(23)	* (1)	37.3(51)
45 +	- (0)	- (0)	6.7(15)	0.0(21)	2.8(36)
รวม	21.4(28)	44.7(47)	22.5(40)	0.0(22)	26.3(137)
รวม (ภรรยา)	35.4(65)	57.3(140)	44.6(148)	16.7(60)	43.4(413)
รวม (สามี)	33.3(27)	50.3(112)	50.0(166)	29.9(107)	43.4(413)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

** รวมไม่ตอบ 1 ราย

และสตรีที่มีอายุแรกสมรสเป็น 13 - 14 ปี จะใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 60 แต่ตัวอย่างมีขนาดเล็กมากคือเพียง 5 ราย ถ้าไม่นับกลุ่มนี้จะพบว่าผู้ที่สมรสเมื่ออายุ 15 - 19 ปี จะเป็นผู้ใช้สูงสุด ในกรณีของสามีนั้นพบว่าสามีที่มีอายุแรกสมรสเป็น 25 - 29 ปี จะมีความรู้และทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 76.7 และ 88.8 ตามลำดับ และสามีที่มีอายุแรกสมรส 30 ปีขึ้นไป จะใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 51.5

เมื่อพิจารณารวมของแต่ละจังหวัดในด้านความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวพบว่า ที่จังหวัดระยองสตรีที่มีอายุแรกสมรส 25 - 29 ปี และสามีที่มีอายุแรกสมรส 30 ปีขึ้นไปจะมีความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 83.3 และ 84.6 ที่จังหวัดเพชรบุรีสตรีที่มีอายุแรกสมรสเป็น 25 - 29 ปี และสามีที่มีอายุแรกสมรส 15 - 19 ปี จะมีความรู้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 93.8 และ 100 ส่วนจังหวัดพังงาสตรีที่มีอายุแรกสมรสเป็น 20 - 24 ปี และสามีที่มีอายุแรกสมรสเป็น 25 - 29 ปีจะมีความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 71.1 และ 72.7 ด้านทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวพบว่า ที่จังหวัดระยองสตรีและสามีที่มีอายุแรกสมรสเป็น 20 - 24 ปี จะมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 91.2 และ 90.5 ที่จังหวัดเพชรบุรีสตรีและสามีที่มีอายุแรกสมรสเป็น 15 - 19 ปี จะมีทัศนคติที่เห็นด้วยมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 95.1 และ 100 ส่วนจังหวัดพังงาพบว่าสตรีที่มีอายุแรกสมรสเป็น 25 - 29 ปี และสามีที่มีอายุแรกสมรสเป็น 30 ปีขึ้นไปจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 90.0 และ 88.9 ตามลำดับ ด้านการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวพบว่า ที่จังหวัดระยองสตรีที่มีอายุแรกสมรสเป็น 15 - 19 ปี และสามีที่มีอายุแรกสมรสเป็น 20 - 24 ปีจะใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.1 และ 58.5 ที่จังหวัดเพชรบุรีสตรีที่มีอายุแรกสมรสเป็น 15 - 19 ปี และสามีที่มีอายุแรกสมรสเป็น 30 ปีขึ้นไปจะใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 64.9 และ 70.0 ที่จังหวัดพังงาสตรีที่

มีอายุแรกสมรสเป็น 25 - 29 ปี และสามีที่มีอายุแรกสมรสเป็น 30 ปีขึ้นไป จะใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 45.5 และ 30.0 ตามลำดับ

พิจารณาแบบแผนของอายุแรกสมรสในแต่ละจังหวัด ด้านความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวพบว่า ที่จังหวัดระยองคู่สามี-ภรรยาที่มีอายุแรกสมรสเป็น 20 - 24 ปี มีความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 89.3 ในขณะที่จังหวัดเพชรบุรีพบว่าคู่สามี-ภรรยาที่มีความรู้มากที่สุดคือคู่สามี-ภรรยาที่มีอายุแรกสมรสเป็น 15 - 19 ปี หรือ 25 - 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 100 เท่ากัน ส่วนที่จังหวัดพังงาพบว่าภรรยาที่มีอายุแรกสมรสเป็น 15 - 19 ปี และสามีที่มีอายุแรกสมรสเป็น 25 - 29 ปี จะมีความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 78.3 ด้านทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวพบว่า คู่สามี-ภรรยาที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดที่จังหวัดระยองคือคู่สามี-ภรรยาที่มีอายุแรกสมรสเป็น 20 - 24 ปี คิดเป็นร้อยละ 96.4 ที่จังหวัดเพชรบุรีคือคู่สามี-ภรรยาที่มีอายุแรกสมรสเป็น 15 - 19 ปี หรือคู่สามี-ภรรยาที่สตรีมีอายุแรกสมรสเป็น 20 - 24 ปี และสามีมีอายุแรกสมรสเป็น 25 - 29 ปี มีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100. เท่ากัน ส่วนจังหวัดพังงาพบว่าคู่สามี-ภรรยาที่มีอายุแรกสมรสเป็น 25 - 29 ปี จะมีทัศนคติที่เห็นด้วยมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 พิจารณาการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวพบว่าคู่สามี-ภรรยาที่ใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุด ของจังหวัดระยองคือคู่สามี-ภรรยาที่สตรีมีอายุแรกสมรส 15 - 19 ปี และสามีมีอายุแรกสมรสเป็น 20 - 24 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.3 ที่จังหวัดเพชรบุรีคือคู่สามี-ภรรยาที่มีอายุแรกสมรสเป็น 15 - 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 83.3 ส่วนที่จังหวัดพังงาคือคู่สามี-ภรรยาที่มีอายุแรกสมรสเป็น 25 - 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.0

สรุปแล้วจะพบว่าเมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัดแล้ว อายุแรกสมรสของสตรีจะมีความสัมพันธ์ เชิงลบกับความรู้ ทัศนคติที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัว แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดกลับพบว่ามีแบบแผนที่ไม่แน่นอนชัดเจน แต่ก็มีแนวโน้มว่า

สตรีที่มีอายุ 15 - 19 ปี มีความรู้เห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว และใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุด

ระยะเวลาการสมรส จากตารางที่ 32 ผลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการสมรสกับความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว เมื่อพิจารณาจากทุกจังหวัดแล้วพบว่า สตรีที่มีระยะเวลาการสมรสไม่ถึงปี แม้จะมีความรู้และทักษะที่เห็นด้วยในอัตราที่สูง แต่มีการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวในระดับที่ต่ำ กล่าวคือมีเพียงร้อยละ 16.7 เท่านั้น

ร้อยละของความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวของสตรีจะเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาการสมรสที่เพิ่มขึ้นจนถึง 14 ปี เช่น สตรีที่มีระยะเวลาการสมรส 1 - 4 ปี , 5 - 9 ปี และ 10 - 14 ปี จะมีความรู้ในเรื่องการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 80.6 , 83.7 และ 84.3 มีทักษะที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 90.8 , 91.3 และ 92.1 และมีการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 40.3 , 52.0 และ 61.5 ตามลำดับ และความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวของสตรีจะเริ่มลดลงเมื่อสตรีนั้นมีระยะเวลาการสมรสตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสตรีที่เพิ่งสมรสมาไม่นาน ยังไม่ประสบปัญหาการมีบุตรหลายคน เมื่อระยะเวลาการสมรสนานขึ้น จำนวนบุตรอาจเพิ่มขึ้นจนเกิดการเลี้ยงดู ทำให้สตรีสนใจที่จะยอมรับการวางแผนครอบครัวมากขึ้น เมื่อมีระยะเวลาการสมรสจนถึงจุดหนึ่ง สตรีเหล่านั้นอาจเห็นว่าคนใกล้ที่จะพบภาวะการมีบุตร จึงไม่สนใจที่จะรับเอาวิธีการวางแผนครอบครัวมาใช้ หรืออาจเนื่องมาจากสตรีเหล่านั้นมีอายุมากขึ้น แนวโน้มที่จะรับเอาความรู้และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวแบบใหม่ ๆ มาใช้ช้ากว่าสตรีที่อ่อนวัยกว่า

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดกลับพบว่าแต่ละจังหวัดมีแบบแผนที่ไม่เด่นชัดเหมือนพิจารณาจากทุกจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวจะพบว่าสตรีจังหวัดพังงาใช้วิธีการวางแผนครอบครัวต่ำสุด เมื่อเทียบกับจังหวัดระยองและเพชรบุรี

ตารางที่ 31 รอยละของความรู้ ที่บุคคลที่เห็นด้วย และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีจำแนกตามอายุแรกสมรส และจังหวัด

อายุแรกสมรส ของสามี	อายุแรกสมรสของภรรยา					ไม่ตอบ	รวม
	13 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 +		
ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว							
<u>ระยอง</u>							
15 - 19	- (0)	66.7(6)	* (4)	* (2)	- (0)	- (0)	75.0(12)
20 - 24	* (1)	77.4(31)	89.3(28)	60.0(5)	- (0)	- (0)	80.0(65)
25 - 29	* (1)	78.6(14)	72.4(29)	* (2)	* (1)	* (2)	77.6(49)
30 +	- (0)	* (4)	66.7(6)	* (3)	- (0)	- (0)	84.6(13)
ไม่ตอบ	- (0)	* (1)	* (3)	- (0)	- (0)	* (2)	50.0(6)
รวม	* (2)	78.6(56)	78.6(70)	83.3(12)	* (1)	* (4)	77.9(145)
<u>เพชรบุรี</u>							
15 - 19	- (0)	100.0(6)	* (2)	* (1)	- (0)	- (0)	100.0(9)
20 - 24	- (0)	80.8(26)	65.6(32)	* (4)	* (1)	- (0)	74.6(63)
25 - 29	- (0)	75.0(12)	82.4(17)	100.0(9)	* (1)	* (1)	80.0(40)
30 +	- (0)	* (4)	* (3)	* (2)	* (1)	- (0)	80.0(10)
ไม่ตอบ	- (0)	- (0)	* (3)	- (0)	- (0)	66.7(6)	77.8(9)
รวม	- (0)	81.3(48)	75.4(57)	93.8(16)	* (3)	57.1(7)	78.6(131)
<u>พังงา</u>							
15 - 19	* (1)	57.1(14)	* (2)	- (0)	- (0)	- (0)	58.8(17)
20 - 24	* (1)	67.6(37)	68.4(19)	* (1)	* (1)	* (2)	67.2(61)
25 - 29	- (0)	78.3(23)	71.4(14)	66.7(6)	- (0)	* (1)	72.7(44)
30 +	- (0)	* (3)	* (3)	* (3)	* (1)	- (0)	60.0(10)
ไม่ตอบ	- (0)	* (1)	- (0)	* (1)	- (0)	* (1)	* (3)
รวม	* (2)	70.5(78)	71.1(38)	45.5(11)	* (2)	* (4)	67.4(135)
รวม (ภรรยา)	75.0(4)	75.8(182)	75.8(165)	76.9(39)	50.0(6)	53.3(15)	74.7(411)
รวม (สามี)	- (0)	73.7(38)	74.1(189)	76.7(133)	75.8(33)	66.7(18)	74.7(411)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

ตารางที่ 31 (ต่อ)

อายุแรกสมรส ของสามี	อายุแรกสมรสของภรรยา					ไม่ตอบ	รวม
	13 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 +		
<u>ทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว</u>							
<u>ระบอบ</u>							
15 - 19	- (0)	83.3(6)	* (4)	- (2)	- (0)	- (0)	75.0(12)
20 - 24	* (1)	90.0(30)	96.4(28)	* (4)	- (0)	- (0)	90.5(63)
25 - 29	* (1)	84.6(13)	89.3(28)	* (2)	* (1)	* (2)	87.2(47)
30 +	- (0)	* (4)	60.0(5)	* (3)	- (0)	- (0)	66.7(12)
ไม่ตอบ	- (0)	* (1)	* (3)	- (0)	- (0)	* (1)	100.0(5)
รวม	* (2)	85.2(54)	91.2(68)	72.7(11)	* (1)	* (3)	86.3(139)
<u>เพศบุรุษ</u>							
15 - 19	- (0)	100.0(6)	* (2)	* (1)	-	- (0)	100.0(9)
20 - 24	- (0)	95.7(23)	79.3(29)	* (3)	* (1)	- (0)	87.5(56)
25 - 29	- (0)	88.9(9)	100.0(17)	77.8(9)	* (1)	* (1)	91.9(37)
30 +	- (0)	* (3)	* (3)	* (1)	* (1)	- (0)	62.5(8)
ไม่ตอบ	- (0)	- (0)	* (2)	- (0)	- (0)	100.0(5)	100.0(7)
รวม	- (0)	95.1(41)	86.8(53)	78.6(14)	* (3)	100.0(6)	88.9(117)
<u>หญิง</u>							
15 - 19	* (1)	84.6(13)	* (2)	- (0)	- (0)	- (0)	81.3(16)
20 - 24	* (2)	88.2(34)	83.3(18)	* (1)	* (1)	* (1)	87.7(57)
25 - 29	- (0)	85.7(21)	92.3(13)	100.0(6)	- (0)	* (1)	87.8(41)
30 +	- (0)	* (3)	* (3)	* (2)	* (1)	- (0)	88.9(9)
ไม่ตอบ	- (0)	* (1)	- (0)	* (1)	- (0)	* (1)	* (3)
รวม	* (3)	87.5(72)	86.1(36)	90.0(10)	* (2)	* (3)	86.5(126)
รวม (ภรรยา)	60.0(5)	88.6(167)	88.5(157)	80.0(35)	66.7(6)	91.7(12)	87.2(382)
รวม (สามี)	- (0)	83.8(37)	88.6(176)	88.8(125)	72.4(29)	93.3(15)	87.2(382)

* ขอมูลต่ำกว่า 5 ราย

ตารางที่ 31 (ต่อ)

อายุแรกสมัคร ของสามี	อายุแรกสมัครของภรรยา						รวม
	13 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 +	ไม่ตอบ	
<u>ระยอง</u>							
	การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว						
15 - 19	- (0)	50.0(6)	* (4)	* (2)	- (0)	- (0)	50.0(12)
20 - 24	* (1)	61.3(28)	60.7(28)	40.0(5)	- (0)	- (0)	58.5(65)
25 - 29	* (1)	42.9(14)	48.3(29)	* (2)	* (1)	* (2)	49.0(49)
30 +	- (0)	* (4)	16.7(6)	* (3)	- (0)	- (0)	53.9(13)
ไม่ตอบ	- (0)	* (1)	* (3)	- (0)	- (0)	* (2)	50.0(6)
รวม	* (2)	57.1(56)	52.9(70)	50.0(12)	* (1)	* (4)	53.8(145)
<u>เพชรบุรี</u>							
15 - 19	- (0)	83.3(6)	* (2)	* (1)	- (0)	- (0)	66.7(9)
20 - 24	- (0)	62.2(26)	43.8(32)	* (4)	* (1)	- (0)	49.5(63)
25 - 29	- (0)	58.3(12)	41.2(17)	44.4(9)	* (1)	* (1)	47.5(40)
30 +	- (0)	* (4)	* (3)	* (2)	* (1)	- (0)	70.0(10)
ไม่ตอบ	- (0)	- (0)	* (3)	- (0)	- (0)	16.7(6)	22.2(9)
รวม	- (0)	64.9(48)	43.9(57)	43.8(16)	* (3)	28.6(7)	49.7(131)
<u>พังงา</u>							
15 - 19	* (1)	21.4(14)	* (2)	- (0)	- (0)	- (0)	23.5(17)
20 - 24	* (2)	29.0(38)	21.1(19)	* (1)	(1)	* (2)	27.0(63)
25 - 29	- (0)	30.4(25)	15.4(13)	50.0(6)	- (0)	* (1)	27.9(43)
30 +	- (0)	* (3)	* (3)	* (3)	(1)	- (0)	30.0(10)
ไม่ตอบ	- (0)	* (2)	- (0)	* (1)	- (0)	* (1)	* (4)
รวม	* (3)	27.5(80)	18.9(37)	45.5(11)	(2)	* (4)	26.3(137)
รวม (ภรรยา)	60.0(5)	46.3(184)	42.1(164)	4 .2(39)	16.7(6)	20.0(15)	43.4(413)
รวม (สามี)	- (0)	42.1(38)	45.1(191)	41.7(132)	51.5(33)	26.3(19)	43.4(413)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

ทั้งนี้คง เนื่องมาจากสตรีจังหวัดพังงานิยมการมีบุตรในช่วงแรก ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสถาบันวิจัยประชากรและสังคมที่พบว่า สตรีไทยมุสลิมจะมีบุตรมากในช่วงอายุแรก ๆ และหลังจากนั้นเกือบจะไม่มีบุตรอีกเลย ในขณะที่สตรีไทยทั่วไปเริ่มมีบุตรกันเมื่ออายุสูงกว่า และจะมีบุตรไปเรื่อย ๆ จนถึงสูดวัยเจริญพันธุ์¹

สรุปแล้วจะเห็นวาระยะเวลาการสมรสมีผลต่อ ความรู้ ทักษะคติที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัว กล่าวคือสตรีที่มีระยะเวลาการสมรสไม่ถึงปี แม้จะมีความรู้ มีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว แต่ก็มีการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวในอัตราที่ต่ำ และพบว่าสตรีหม้ายปรธมจะมีความรู้ ทักษะคติที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาการสมรสที่เพิ่มขึ้นจนถึง 14 ปี หลังจากนั้นก็จะเริ่มลดลง

จำนวนบุตรที่มีชีวิต จากตารางที่ 33 ผลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตรที่มีชีวิตกับความรู้ ทักษะคติที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัว เมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัดพบว่า สตรีที่ยังไม่มีบุตรจะมีความรู้ ทักษะคติที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 56.0, 86.4 และ 8.0 ตามลำดับ การที่สตรีใช้วิธีการวางแผนครอบครัวในอัตราที่ต่ำ คงเนื่องมาจากเมื่อยังไม่มีบุตร จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องคุมกำเนิด

และจากการศึกษาถึงพบว่าสตรีที่มีจำนวนบุตรที่มีชีวิตเพิ่มขึ้นจนถึง 3 - 4 คน ก็จะมีความรู้ ทักษะคติที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

¹สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, สถานภาพสตรีกับการเจริญพันธุ์การศึกษาสตรีในชุมชนภาคใต้แห่งหนึ่ง เปรียบเทียบกับสตรีในกรุงเทพฯ, งานวิจัยประชากรและสุขภาพ การศึกษาวิจัยการประชากรและวางแผนครอบครัว (กรุงเทพฯ-มหานคร : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2522), หน้า 25.

เช่น สตรีที่มีจำนวนบุตรที่มีชีวิต 1 - 2 คน และ 3 - 4 คน จะมีความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 81.1 และ 84.6 มีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 87.6 และ 92.8 และใช้วิธีการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 43.8 และ 62.5 ตามลำดับ

สตรีที่มีจำนวนบุตรที่มีชีวิตตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป แม้จะมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวที่เพิ่มขึ้น เช่น สตรีที่มีบุตรที่มีชีวิต 5 - 6 คน, 7 - 8 คน และ 9 - 10 คน จะเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 79.1, 81.6 และ 94.7 ตามลำดับ แต่ความรู้และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวของสตรีมีแนวโน้มลดลง เช่น สตรีที่มีจำนวนบุตรที่มีชีวิต 5 - 6 คน 7 - 8 คน จะมีความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 72.5 และ 67.3 และใช้วิธีการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 36.3 และ 25.0 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่า จังหวัดระยองมีแบบแผนที่แน่นอนชัดเจนกว่าเมื่อเทียบกับจังหวัดเพชรบุรีและพังงา โดยจังหวัดเพชรบุรีและพังงานั้นสตรีที่มีจำนวนบุตรที่มีชีวิตตั้งแต่ 9 คนขึ้นไปจะมีทัศนคติที่เห็นด้วย และใช้วิธีการวางแผนครอบครัวที่เพิ่มขึ้น และสตรีจังหวัดพังงาที่มีจำนวนบุตรที่มีชีวิต 1 - 2 คน จะมีความรู้และทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีที่มีจำนวนบุตรที่มีชีวิต 3 - 4 คน

สรุปสตรีจะมีความรู้ ทัศนคติที่เห็นด้วย และใช้วิธีการวางแผนครอบครัวเพิ่มขึ้นตามจำนวนบุตรที่เพิ่มขึ้นจนถึงมีจำนวนบุตร 3 - 4 คน หลังจากนั้นจะมีแนวโน้มลดลง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิษิต พิทักษ์เทพสมบัติ และ วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ โดยใช้อุปมาของโครงการต่อเนื่องระยะยาวในรอบแรกพบว่า การใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมีความสัมพันธ์กับจำนวนบุตรที่มีชีวิตในลักษณะที่เป็นรูปแบบที่เห็นได้ชัดเจน กล่าวคือ

ตารางที่ 32 ร้อยละของความรู้ ทักษะที่เห็นด้วยและการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผน
ครอบครัวของสตรีจำแนกตามระยะเวลาการสมรสและจังหวัด

ระยะเวลาสมรส (ปี)	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม
<u>ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>				
ไม่ถึงปี	100.0(5)	* (1)	- (0)	100.0(6)
1 - 4	79.0(19)	90.0(20)	75.0(28)	80.6(67)
5 - 9	86.2(29)	89.7(29)	75.0(28)	83.7(86)
10 - 14	85.4(41)	85.7(21)	81.0(21)	84.3(83)
15 - 19	82.6(23)	77.1(35)	84.0(25)	80.7(83)
20 - 24	59.1(22)	80.0(30)	60.0(25)	67.5(77)
25 - 29	63.2(19)	58.3(12)	41.7(12)	55.8(43)
30 ปีขึ้นไป	* (2)	* (2)	20.0(5)	44.4(9)
ไม่ตอบ	- (0)	57.1(7)	* (4)	56.3(16)
รวม	78.2(165)	80.3(157)	69.6(148)	76.2(470)
<u>ทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว</u>				
ไม่ถึงปี	100.0(5)	* (2)	- (0)	100.0(7)
1 - 4	94.8(19)	84.2(19)	92.6(27)	90.8(65)
5 - 9	85.2(27)	92.3(26)	96.3(27)	91.3(80)
10 - 14	92.5(40)	94.4(18)	88.9(18)	92.1(76)
15 - 19	82.6(23)	86.7(30)	72.0(25)	80.8(78)
20 - 24	85.0(20)	82.1(28)	87.0(23)	84.5(71)
25 - 29	68.4(19)	100.0(12)	81.8(11)	81.0(42)
30 ปีขึ้นไป	* (2)	* (2)	80.0(5)	66.7(9)
ไม่ตอบ	* (4)	100.0(5)	* (3)	91.7(12)
รวม	86.2(159)	88.7(142)	86.3(139)	87.1(440)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

ตารางที่ 32 (ต่อ)

ระยะเวลาการสมรส (ปี)	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม
<u>การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>				
ไม่ถึงปี	20.0(5)	* (1)	- (0)	16.7(6)
1 - 4	47.4(19)	50.0(20)	28.6(28)	40.3(67)
5 - 9	65.5(29)	48.8(29)	40.7(27)	52.0(85)
10 - 14	70.7(41)	66.7(21)	38.1(21)	61.5(83)
15 - 19	56.5(23)	51.4(35)	45.8(24)	51.2(82)
20 - 24	45.5(22)	53.3(30)	7.7(26)	35.9(78)
25 - 29	26.3(19)	16.7(12)	0.0(12)	16.3(43)
30 ปีขึ้นไป	* (2)	* (2)	0.0(7)	9.1(11)
ไม่ตอบ	0.0(5)	28.6(7)	* (4)	25.0(16)
รวม	53.3(165)	49.2(157)	28.9(147)	45.6(471)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

ตารางที่ 33 ร้อยละของความรู้ ทักษะที่เห็นด้วยและการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
ของสตรีจำแนกตามจำนวนบุตรที่มีชีวิตและจังหวัด

จำนวนบุตรที่มีชีวิต	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม
	<u>ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>			
ไม่มี	45.5(11)	57.1(7)	71.4(7)	56.0(25)
1 - 2	82.6(46)	78.1(41)	82.5(40)	81.1(127)
3 - 4	87.9(66)	95.0(40)	69.8(43)	84.6(149)
5 - 6	71.4(21)	77.5(40)	66.7(30)	72.5(91)
7 - 8	60.7(15)	77.8(18)	57.9(19)	67.3(52)
9 - 10	* (4)	55.6(9)	44.4(9)	50.0(22)
11 คนขึ้นไป	* (2)	* (2)	- (0)	* (4)
รวม	78.2(165)	80.3(157)	69.6(148)	76.2(470)
	<u>ทัศนคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>			
ไม่มี	88.9(9)	100.0(7)	66.7(6)	86.4(22)
1 - 2	86.7(45)	83.8(37)	92.3(39)	87.6(121)
3 - 4	93.8(64)	94.1(34)	90.2(41)	92.8(139)
5 - 6	66.7(21)	86.5(37)	78.6(28)	79.1(86)
7 - 8	85.7(14)	82.4(17)	77.8(18)	81.6(49)
9 - 10	* (4)	100.0(8)	100.0(7)	94.7(19)
11 คนขึ้นไป	* (2)	* (2)	- (0)	* (4)
รวม	86.2(159)	88.7(142)	86.3(139)	87.1(440)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

ตารางที่ 33 (ต่อ)

จำนวนบุตรที่มีชีวิต	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม
<u>การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>				
ไม่มี	9.1(11)	0.0(7)	14.3(7)	8.0(25)
1 - 2	47.8(46)	51.2(41)	31.7(41)	43.8(128)
3 - 4	75.8(66)	65.4(40)	39.5(43)	62.5(149)
5 - 6	42.9(21)	42.5(40)	23.3(30)	36.3(91)
7 - 8	33.3(15)	38.9(18)	5.3(19)	25.0(52)
9 - 10	* (4)	55.6(9)	11.1(9)	31.8(22)
11 คนขึ้นไป	* (2)	* (2)	- (0)	* (4)
รวม	53.3(165)	49.2(157)	26.9(149)	43.6(471)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

อัตราส่วนของสตรีในชนบทที่เคยใช้หรือกำลังใช้วิธีการวางแผนครอบครัวเพิ่มขึ้นตาม
จำนวนบุตรที่มีชีวิต และสูงสุดในสตรีที่มีบุตรที่มีชีวิตอยู่ 3 คน¹

ปัจจัยทางานสังคมที่มีผลต่อความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

การศึกษา จากตารางที่ 34 ซึ่งผลของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง
การศึกษากับความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้การวางแผนครอบครัวพบว่า เมื่อพิจารณา
รวมทุกจังหวัดแล้วสตรีที่มีความรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และสูงกว่า จะมีความรู้และทักษะ
ที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.7 และ 100 ตามลำดับ
แต่สตรีที่มีความรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และต่ำกว่ากลับใช้การวางแผนครอบครัวมากที่สุด
คือร้อยละ 44.4 ในขณะที่ของสามีนั้นพบว่า สามีที่มีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ
ต่ำกว่าจะมีความรู้และใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 75.4 และ
45.8 ตามลำดับ ในขณะที่สามีที่มีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และสูงกว่ามีทัศนคติที่
เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคือร้อยละ 96.0

เมื่อพิจารณารวมของแต่ละจังหวัดพบว่า ที่จังหวัดระยองสตรีที่ไม่มีการศึกษา
และสามีมีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และต่ำกว่าจะมีความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัว
มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 80.0 และ 77.7 ตามลำดับ จังหวัดเพชรบุรีพบว่าสตรีและสามี
ที่มีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และต่ำกว่าจะมีความรู้และใช้วิธีการวางแผนครอบครัว
มากที่สุด กล่าวคือสตรีที่มีความรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และต่ำกว่าจะมีความรู้และใช้วิธี
การวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 79.1 และ 51.1 ส่วนสามีมีร้อยละ 78.7 และ

¹พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ และ วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ, ภาวะเจริญพันธุ์และ
การวางแผนครอบครัวของสตรีในเขตชนบทและเขตเมืองของประเทศไทย เอกสารการ-
วิจัยหมายเลข 15 (กรุงเทพมหานคร : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2517), หน้า 22.

51.8 ตามลำดับ จังหวัดพังงาพบว่าสตรีที่มีความรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และสูงกว่าจะมีความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 , 100 และ 62.5 และสามีที่มีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และสูงกว่า มีความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 71.4 , 100 และ 57.1 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดโดยดูแบบแผนการศึกษาของสามี-ภรรยาจะพบว่า ในจังหวัดระยองนั้นสตรีที่ไม่รู้หนังสือกับสามีที่มีความรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และต่ำกว่า จะมีความรู้และใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 80.0 เท่ากัน สตรีและสามีที่มีความรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ขึ้นไป จะมีทักษะที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 ที่จังหวัดเพชรบุรีสตรีและสามีที่มีความรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และต่ำกว่า จะมีความรู้และใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.8 และ 53.0 ตามลำดับ และสตรีที่ไม่รู้หนังสือกับสามีที่มีความรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และต่ำกว่าจะมีทักษะที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 92.9 ส่วน จังหวัดพังงาพบว่าสตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และสูงกว่า และสามีที่มีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และต่ำกว่าจะมีความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 , 100 และ 66.7 ตามลำดับ

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่าการศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวอย่างเด่นชัด ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าประชากรหมู่บ้าน-ประมงส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับเดียวกัน กล่าวคือมีความรู้ไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาคือไม่มีการศึกษา ส่วนที่มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ขึ้นไปมีจำนวนน้อยมาก ข้อควรสังเกตอีกประการหนึ่งก็คือ หมู่บ้านประมงที่ตกเป็นตัวอย่างในจังหวัดระยอง และเพชรบุรีนั้น มีสถานีอนามัยตั้งอยู่ ซึ่งให้บริการด้านข่าวสารและการวางแผนครอบครัว และวิธีการป้องกันการปฏิสนธิด้วย ทำให้ประชาชนสามารถมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนครอบครัว ทั้ง ๆ ที่อาจไม่มีการศึกษาหรือมีการศึกษาในระดับต่ำก็เป็นได้

ตารางที่ 34 ร้อยละของความรู้ ที่ทัศนคติที่เห็นด้วยและการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีจำแนกตามการศึกษาของคูสมรสและจังหวัด

การศึกษาของสามี	การศึกษาของภรรยา				รวม
	ไม่รู้หนังสือ	ป.4 และต่ำกว่า	ป.5 และสูงกว่า	ไม่ตอบ	
<u>ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>					
<u>ระยอง</u>					
ไม่รู้หนังสือ	- (0)	* (2)	- (0)	- (0)	* (2)
ป.4 และต่ำกว่า	80.0(5)	77.5(111)	* (4)	* (1)	77.7(121)
ป.5 และสูงกว่า	- (0)	76.9(13)	71.4(7)	- (0)	75.0(20)
ไม่ตอบ	- (0)	* (2)	- (0)	- (0)	* (2)
รวม	80.0(5)	78.1(128)	72.7(11)	* (1)	77.9(145)
<u>เพชรบุรี</u>					
ไม่รู้หนังสือ	* (1)	- (0)	- (0)	- (0)	* (1)
ป.4 และต่ำกว่า	70.6(17)	79.8(104)	* (1)	- (0)	78.7(122)
ป.5 และสูงกว่า	- (0)	* (3)	* (1)	- (0)	* (4)
ไม่ตอบ	- (0)	* (3)	- (0)	* (1)	* (4)
รวม	72.2(18)	79.1(110)	* (2)	* (1)	78.6(131)
<u>พังงา</u>					
ไม่รู้หนังสือ	42.9(7)	75.0(12)	- (0)	- (0)	63.2(19)
ป.4 และต่ำกว่า	72.2(18)	67.5(80)	100.0(6)	* (2)	63.9(106)
ป.5 และสูงกว่า	* (1)	* (4)	* (2)	- (0)	71.4(7)
ไม่ตอบ	- (0)	* (3)	- (0)	- (0)	* (3)
รวม	61.5(26)	67.7(99)	100.0(8)	* (2)	67.4(135)
รวม (ภรรยา)	67.4(49)	75.4(337)	85.7(21)	* (4)	74.7(411)
รวม (สามี)	68.2(22)	75.4(349)	74.2(31)	66.7(9)	74.7(411)

*ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

ตารางที่ 34 (ต่อ)

การศึกษาของสามี	การศึกษาของภรรยา				รวม
	ไม่รู้นั่งสื่อ	ป.4 และต่ำกว่า	ป.5 และสูงกว่า	ไม่ตอบ	
<u>ทัศนคติเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว</u>					
<u>ระยอง</u>					
ไม่รู้นั่งสื่อ	- (0)	* (2)	- (0)	- (0)	* (2)
ป.4 และต่ำกว่า	80.0(5)	85.1(107)	* (4)	* (1)	85.5(117)
ป.5 และสูงกว่า	- (0)	91.7(12)	100.0(6)	- (0)	94.4(18)
ไม่ตอบ	- (0)	* (2)	- (0)	- (0)	* (2)
รวม	80.0(5)	85.4(123)	100.0(10)	* (1)	86.3(139)
<u>เพชรบุรี</u>					
ไม่รู้นั่งสื่อ	* (1)	- (0)	- (0)	- (0)	* (1)
ป.4 และต่ำกว่า	92.9(14)	87.1(93)	* (1)	- (0)	88.0(108)
ป.5 และสูงกว่า	- (0)	* (3)	* (1)	- (0)	* (4)
ไม่ตอบ	- (0)	* (3)	- (0)	* (1)	* (4)
รวม	93.3(15)	87.9(99)	* (2)	* (1)	88.9(117)
<u>พังงา</u>					
ไม่รู้นั่งสื่อ	57.1(7)	90.0(10)	- (0)	- (0)	76.5(17)
ป.4 และต่ำกว่า	94.1(17)	86.8(76)	100.0(6)	* (1)	89.0(100)
ป.5 และสูงกว่า	- (0)	* (4)	* (2)	- (0)	100.0(6)
ไม่ตอบ	- (0)	* (3)	- (0)	- (0)	* (3)
รวม	83.3(24)	86.0(93)	100.0(8)	* (1)	86.5(126)
รวม (ภรรยา)	86.4(44)	86.4(315)	100.0(20)	* (3)	87.2(382)
รวม (สามี)	80.0(20)	87.4(325)	96.4(28)	60.7(9)	87.2(382)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

ตารางที่ 34 (ต่อ)

การศึกษาของสามัญ	การศึกษาของภรรยา				รวม
	ไม่รู้นั่งสือ	ป.4 และต่ำกว่า	ป.5 และสูงกว่า	ไม่ตอบ	
<u>การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>					
<u>ระยอง</u>					
ไม่รู้นั่งสือ	- (0)	* (2)	- (0)	- (0)	* (2)
ป.4 และต่ำกว่า	80.0(5)	56.8(111)	* (4)	* (1)	57.9(121)
ป.5 และสูงกว่า	- (0)	30.8(13)	28.6(7)	- (0)	30.0(20)
ไม่ตอบ	- (0)	* (2)	- (0)	- (0)	* (2)
รวม	80.0(5)	53.9(128)	36.4(11)	* (1)	53.8(145)
<u>เพชรบุรี</u>					
ไม่รู้นั่งสือ	- (1)	- (0)	- (0)	- (0)	* (1)
ป.4 และต่ำกว่า	47.1(17)	53.0(104)	* (1)	- (0)	51.8(122)
ป.5 และสูงกว่า	- (0)	* (3)	* (1)	- (0)	* (4)
ไม่ตอบ	- (0)	* (3)	- (0)	* (1)	* (4)
รวม	44.4(18)	51.1(110)	* (2)	* (1)	49.7(131)
<u>พังงา</u>					
ไม่รู้นั่งสือ	14.3(7)	23.1(13)	- (0)	- (0)	20.0(20)
ป.4 และต่ำกว่า	21.1(19)	22.5(80)	66.7(6)	* (2)	25.2(107)
ป.5 และสูงกว่า	* (1)	* (4)	* (2)	- (0)	57.1(7)
ไม่ตอบ	- (0)	* (3)	- (0)	- (0)	* (3)
รวม	18.5(27)	25.0(100)	62.5(8)	* (2)	26.3(137)
รวม (ภรรยา)	34.0(50)	44.4(338)	42.9(21)	75.0(4)	43.4(413)
รวม (สามัญ)	21.7(23)	45.8(350)	32.3(31)	44.4(9)	43.4(413)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

ศาสนา จากตารางที่ 35 ซึ่งผลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา กับความรู้ ทศนคติที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวพบว่า เมื่อพิจารณารวม ทุกจังหวัดแล้วสตรีที่นับถือศาสนาพุทธและสามีที่นับถือศาสนาพุทธด้วยกันจะมีความรู้ ทศนคติที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีที่นับถือศาสนาอิสลาม และสามีที่นับถือศาสนาอิสลาม กล่าวคือสตรีที่นับถือศาสนาพุทธและสามีที่นับถือศาสนาพุทธ จะมีความรู้ ทศนคติที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 77.0, 87.7 และ 51.7 ในขณะที่สตรีที่นับถือศาสนาอิสลามและสามีที่นับถือศาสนาอิสลามจะมี ร้อยละ 69.8, 85.7 และ 24.2 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดจะพบว่าที่จังหวัดระยองและเพชรบุรีซึ่งประชากร นับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ ที่นับถือศาสนาอิสลามหรือศาสนาอื่น ๆ มีน้อยมาก ที่จังหวัดพังงาจะพบว่าสตรีที่นับถือศาสนาพุทธและสามีที่นับถือศาสนาพุทธ จะมีความรู้ การวางแผนครอบครัวน้อยกว่าสตรีที่นับถือศาสนาอิสลามและสามีที่นับถือศาสนาอิสลาม ทั้ง ๆ ที่สตรีกลุ่มนี้มีทศนคติที่เห็นด้วยและใช้วิธีการวางแผนครอบครัวที่มากกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากตัวอย่างข้อมูลสตรีและสามีที่นับถือศาสนาพุทธมีน้อยเกินไป (ตัวอย่างเพียง 9 ราย)

กล่าวโดยสรุปสตรีที่นับถือศาสนาพุทธและสามีที่นับถือศาสนาพุทธจะมีความรู้ ทศนคติที่เห็นด้วย และใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีที่นับถือศาสนาอิสลาม และ สามีที่นับถือศาสนาอิสลาม ทั้งนี้คงเนื่องมาจากอิทธิพลของศาสนาที่อาจมองเห็นการคุมกำเนิด เป็นบาป หรือข้อห้ามทางศาสนาทำให้เกิดความลังเลใจที่จะใช้วิธีการวางแผนครอบครัว

ตารางที่ 35 ร้อยละของความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผน
ครอบครัวของสตรีจำแนกตามศาสนาของคู่สมรสและจังหวัด

ศาสนาของสามี	ศาสนาของภรรยา		
	พุทธ	อิสลาม	รวม
<u>ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>			
<u>ระยอง</u>			
พุทธ	78.3(143)	- (0)	78.3(143)
รวม	78.3(143)	- (0)	77.9(145**)
<u>เพชรบุรี</u>			
พุทธ	78.6(131)	- (0)	78.6(131)
รวม	78.6(131)	- (0)	78.6(131)
<u>พังงา</u>			
พุทธ	33.3(9)	- (0)	33.9(9)
อิสลาม	- (0)	69.8(126)	69.8(126)
รวม	33.3(9)	69.8(126)	65.2(135)
รวม (ภรรยา)	77.0(283)	69.8(126)	74.7(411)
รวม (สามี)	77.0(283)	69.8(126)	74.7(411)
<u>ทัศนคติเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว</u>			
<u>ระยอง</u>			
พุทธ	86.1(137)	- (0)	86.1(137)
รวม	86.1(137)	- (0)	86.3(139**)
<u>เพชรบุรี</u>			
พุทธ	88.9(117)	- (0)	88.9(117)
รวม	88.9(117)	- (0)	88.9(117)

ตารางที่ 35 (ต่อ)

ศาสนาของสามี	ศาสนาของภรรยา		
	พุทธ	อิสลาม	รวม
<u>พึงงา</u>			
พุทธ	100.0(7)	- (0)	100.0(7)
อิสลาม	- (0)	85.7(119)	85.7(119)
รวม	100.0(7)	85.7(119)	86.5(126)
รวม (ภรรยา)	87.7(261)	85.7(119)	87.2(382)
รวม (สามี)	87.7(261)	85.7(119)	87.2(382)
<u>การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>			
<u>ระยอง</u>			
พุทธ	53.2(143)	- (0)	53.2(143)
รวม	53.2(143)	- (0)	53.8(145**)
<u>เพชรบุรี</u>			
พุทธ	49.7(131)	- (0)	49.7(131)
รวม	49.7(131)	- (0)	49.7(131)
<u>พังงา</u>			
พุทธ	55.6(9)	- (0)	55.6(9)
อิสลาม	- (0)	24.2(128)	24.2(128)
รวม	55.6(9)	24.2(128)	26.3(137)
รวม (ภรรยา)	51.7(283)	24.2(128)	43.4(413)
รวม (สามี)	51.7(283)	24.2(128)	43.4(413)

** รวมผู้นับถือศาสนาคริสต์และอื่น ๆ อีก 2 ราย

การย้ายถิ่นในช่วง 5 ปี จากตารางที่ 36 ซึ่งผลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการย้ายถิ่นในช่วง 5 ปีกับความรู้อัตนคติที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวพบว่า เมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัดสตรีที่เคยย้ายถิ่นจะมีความรู้อัตนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่น แต่มีการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวที่น้อยกว่า กล่าวคือสตรีที่เคยย้ายถิ่นจะมีความรู้อัตนคติที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 76.7, 87.8 และ 35.5 ในขณะที่สตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่นมีร้อยละ 74.4, 87.1 และ 44.0 ตามลำดับ ในกรณีของสามีพบว่าสามีที่เคยย้ายถิ่นจะมีความรู้อัตนคติที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวที่น้อยกว่าสามีที่ไม่เคยย้ายถิ่น กล่าวคือสามีที่เคยย้ายถิ่นจะมีความรู้อัตนคติที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 74.4, 84.2 และ 30.8 ในขณะที่สามีที่ไม่เคยย้ายถิ่นมีร้อยละ 74.7, 87.5 และ 44.7 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารวมแต่ละจังหวัดพบว่า ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวที่จังหวัดระยองสตรีและสามีที่ไม่เคยย้ายถิ่นจะมีความรู้อัตนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีและสามีที่เคยย้ายถิ่น กล่าวคือสตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่นและสามีที่ไม่เคยย้ายถิ่นจะมีความรู้อัตนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 78.6 และ 78.0 ตามลำดับ ในขณะที่สตรีที่เคยย้ายถิ่นและสามีที่เคยย้ายถิ่นจะมีความรู้อัตนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 69.2 และ 76.9 ตามลำดับ ที่จังหวัดเพชรบุรีก็พบแบบแผนเช่นเดียวกับจังหวัดระยอง ส่วนจังหวัดพังงา กลับพบว่าสตรีและสามีที่เคยย้ายถิ่นจะมีความรู้อัตนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีและสามีที่ไม่เคยย้ายถิ่น กล่าวคือสตรีที่เคยย้ายถิ่นและสามีที่เคยย้ายถิ่นจะมีความรู้อัตนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 84.6 และ 73.3 ในขณะที่สตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่นและสามีที่ไม่เคยย้ายถิ่นจะมีความรู้อัตนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวร้อยละ 65.6 และ 66.7 ตามลำดับ พิจารณาเกี่ยวกับทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวพบว่า ที่จังหวัดระยองสตรีที่เคยย้ายถิ่นและสามีที่ไม่เคยย้ายถิ่นจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุด ในขณะที่จังหวัดเพชรบุรีพบว่าสตรีและสามีที่ไม่เคยย้ายถิ่นมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับ

การวางแผนครอบครัวมากที่สุด จังหวัดพังงาพบตรงข้าม คือสตรีและสามีที่เคຍย้ายถิ่น จะมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุด พิจารณาเกี่ยวกับการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวพบว่าทั้ง 3 จังหวัดมีแบบแผนเช่นเดียวกัน กล่าวคือสตรีและสามีที่ไม่เคຍย้ายถิ่นจะใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุด

เมื่อพิจารณาแบบแผนการย้ายถิ่นคู่สามี-ภรรยาในแต่ละหน่วยแล้วจะพบว่า ที่จังหวัดระยองสตรีและสามีที่เคຍย้ายถิ่นจะมีความรู้ ทัศนคติที่เห็นด้วย และใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 80.0, 100 และ 60.0 ตามลำดับ ที่จังหวัดเพชรบุรีพบว่าสตรีที่เคຍย้ายถิ่นและสามีไม่เคຍย้ายถิ่นจะมีความรู้ในด้านการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 88.9 ในขณะที่สตรีและสามีไม่เคຍย้ายถิ่นจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยและใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 89.8 และ 52.4 ตามลำดับ ส่วนจังหวัดพังงาพบว่าสตรีและสามีที่เคຍย้ายถิ่นจะมีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 85.7 ในขณะที่สตรีที่เคຍย้ายถิ่นและสามีไม่เคຍย้ายถิ่นจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยและใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 และ 33.3 ตามลำดับ

สรุปแล้วไม่ว่าจะพิจารณารวมทุกจังหวัดหรือรวมรายจังหวัดจะพบว่า สตรีที่เคຍย้ายถิ่นหรือสตรีที่สามีเคຍย้ายถิ่นจะมีการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวน้อยกว่าสตรีที่ไม่เคຍย้ายถิ่นหรือสตรีที่สามีไม่เคຍย้ายถิ่น และจะพบว่าแบบแผนการย้ายถิ่นในช่วง 5 ปีของสตรีหรือของสามีไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ และทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวอย่างเด่นชัดนัก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคู่สามี-ภรรยามีการย้ายถิ่นที่น้อยมาก และส่วนใหญ่ก็ย้ายถิ่นภายในจังหวัดของตนเอง

ตารางที่ 36 ร้อยละของความรู้ ที่สนใจที่เห็นด้วยและการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีจำแนกตามการย้ายถิ่นภายใน 5 ปีของคูสมรสและจังหวัด

การย้ายถิ่น ของสามี	การย้ายถิ่น ของภรรยา		
	เคยย้าย	ไม่เคยย้าย	รวม
<u>ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>			
<u>ระยอง</u>			
เคยย้าย	80.0(5)	71.4(7)	76.9(13**)
ไม่เคยย้าย	62.5(8)	79.0(124)	78.0(132)
รวม	69.2(13)	78.6(131)	77.9(145)
<u>เพชรบุรี</u>			
เคยย้าย	62.5(8)	* (3)	72.7(11)
ไม่เคยย้าย	88.9(9)	78.4(111)	79.2(120)
รวม	76.5(17)	79.0(114)	78.6(131)
<u>พังงา</u>			
เคยย้าย	85.7(7)	62.5(8)	73.3(15)
ไม่เคยย้าย	83.3(6)	65.8(114)	66.7(120)
รวม	84.6(13)	65.6(122)	67.4(135)
รวม (ภรรยา)	76.7(43)	74.4(367)	74.7(411)
รวม (สามี)	74.4(39)	74.7(372)	74.7(411)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

** รวมไม่ตอบ 1 ราย

ตารางที่ 36 (ต่อ)

การย่ายิน๑ ของสามี	การย่ายิน๑ ของภรรยา		
	เคยย่าย	ไม่เคยย่าย	รวม
<u>ทัศนคติที่เห็นควยกับการวางแผนครอบครัว</u>			
<u>ระยอง</u>			
เคยย่าย	100.0(5)	71.4(7)	84.6(13**)
ไม่เคยย่าย	85.7(7)	86.6(119)	86.5(126)
รวม	91.7(12)	85.7(126)	86.3(139)
<u>เพชฌณี</u>			
เคยย่าย	75.0(8)	* (2)	80.0(10)
ไม่เคยย่าย	88.9(9)	89.8(98)	89.7(107)
รวม	82.4(17)	90.0(100)	88.9(117)
<u>พ้งงา</u>			
เคยย่าย	85.7(7)	87.5(8)	86.7(15)
ไม่เคยย่าย	100.0(5)	85.9(106)	86.5(111)
รวม	91.7(12)	86.0(114)	86.5(126)
รวม (ภรรยา)	87.8(41)	87.1(340)	87.2(382)
รวม (สามี)	84.2(38)	87.5(344)	87.2(382)

* ซอมูลต่ำกว๑ 5 ราย

** รวมไม๑ตอบ 1 ราย

ตารางที่ 36 (ต่อ)

การย้ายถิ่นฯ ของสามี	การย้ายถิ่นฯ ของภรรยา		
	เคยย้าย	ไม่เคยย้าย	รวม
<u>การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>			
<u>ระยอง</u>			
เคยย้าย	60.0(5)	42.9(7)	46.2(13**)
ไม่เคยย้าย	37.5(8)	55.7(124)	54.6(132)
รวม	46.2(13)	55.0(131)	53.8(145)
<u>เพชรบุรี</u>			
เคยย้าย	25.0(8)	* (3)	27.3(11)
ไม่เคยย้าย	44.4(9)	52.4(111)	51.8(120)
รวม	32.3(17)	51.9(114)	49.7(131)
<u>พังงา</u>			
เคยย้าย	14.3(7)	25.0(8)	20.0(15)
ไม่เคยย้าย	33.3(6)	25.0(116)	27.1(122)
รวม	23.1(13)	25.0(124)	26.3(137)
รวม (ภรรยา)	35.5(43)	44.0(369)	43.4(413)
รวม (สามี)	30.8(39)	44.7(374)	43.4(413)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

** รวมไม่ตอบ 1 ราย

ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว จากตารางที่ 37 ซึ่งผลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะโครงสร้างของครอบครัวกับความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวพบว่า เมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัด สตรีจากครอบครัวเดียวกันจะมีความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีจากครอบครัวขยายเล็กน้อย กล่าวคือสตรีจากครอบครัวเดียวกันมีความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 76.3, 88.1 และ 44.2 ตามลำดับ ในขณะที่สตรีจากครอบครัวขยายมีร้อยละ 76.0, 85.1 และ 42.2 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่าแบบแผนไม่แน่นอนเด่นชัดทั้ง 3 จังหวัด อาทิเช่น ในจังหวัดเพชรบูรณ์ สตรีที่อยู่ในครอบครัวขยายมีความรู้ เรื่องการวางแผนครอบครัว และมีทักษะที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวสูงกว่าสตรีที่อยู่ในครอบครัวเดี่ยว แต่กลับมีการใช้การคุมกำเนิดในสัดส่วนที่น้อยกว่า เป็นต้น แต่เมื่อพิจารณาทั้งครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายพบว่าสตรีจากจังหวัดพังงาจะมีความรู้ และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวน้อยกว่าสตรีจากจังหวัดระยองและเพชรบูรณ์ที่มีโครงสร้างของครอบครัวเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมใจ เสรีขจรกิจเจริญ ที่พบว่าสตรีไทยมุสลิมจะทราบและใช้วิธีการวางแผนครอบครัวน้อยกว่าสตรีไทยพุทธ¹

กล่าวโดยสรุปลักษณะโครงสร้างของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวจากข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้

¹สมใจ เสรีขจรกิจเจริญ, "การศึกษาเปรียบเทียบความรู้และการปฏิบัติการวางแผนครอบครัวของสตรีไทยและสตรีไทยมุสลิมในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา"

ตารางที่ 37 ร้อยละของความรู้ ทักษะที่เห็นด้วยและการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผน
ครอบครัวจำแนกตามลักษณะโครงสร้างของครอบครัวและจังหวัด

ลักษณะโครงสร้างของ ครอบครัว	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม
<u>ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>				
ครอบครัวเดี่ยว	78.4(102)	77.9(113)	72.2(97)	76.3(312)
ครอบครัวขยาย	77.8(63)	86.4(44)	64.7(51)	76.0(158)
รวม	78.2(165)	80.3(157)	69.6(148)	76.2(470)
<u>ทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว</u>				
ครอบครัวเดี่ยว	85.7(98)	87.8(98)	91.1(90)	88.1(286)
ครอบครัวขยาย	86.9(61)	90.9(44)	77.6(49)	85.1(154)
รวม	86.2(159)	88.7(142)	86.3(139)	87.1(440)
<u>การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>				
ครอบครัวเดี่ยว	52.9(102)	51.3(113)	26.8(97)	44.2(312)
ครอบครัวขยาย	54.0(63)	43.6(44)	26.9(52)	42.2(159)
รวม	53.3(165)	49.2(157)	26.9(149)	43.6(471)

ปัจจัยทางด้านการเศรษฐกิจที่มีผลต่อความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับการวางแผน

ครอบครัว

อาชีพ จากตารางที่ 38 ซึ่งผลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับความรู้ ทักษะที่เห็นด้วยและการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวพบว่า เมื่อรวมทุกจังหวัด แล้วสตรีที่มีอาชีพช่างฝีมือจะมีความรู้และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 77.8 เท่ากัน และสตรีที่มีอาชีพเกษตรกรรม จะมีทักษะที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.3 ในทำนองเดียวกันสามีที่ประกอบอาชีพช่าง- ฝีมือก็มีความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 88.6 สามีที่ประกอบ อาชีพทางการ เกษตรจะมีทักษะที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 95.7 และสามีประกอบอาชีพวิชาชีพ บริการ ทำงานรัฐบาล และทำงาน 2 อาชีพ จะใช้ วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 57.1

เมื่อพิจารณารวมแต่ละจังหวัดจะพบว่า ในด้านความรู้ เรื่องการวางแผนครอบครัว ที่จังหวัดระยองสตรีที่เป็นแม่บ้านและสามีประกอบอาชีพช่างฝีมือจะมีความรู้ เรื่องการวางแผน ครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 86.5 และ 100 ตามลำดับ ที่จังหวัดเพชรบุรีสตรีและ สามีมีอาชีพทางการ เกษตรจะมีความรู้ เรื่องการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 เท่ากัน ส่วนจังหวัดพังงาสตรีที่มีอาชีพทางการ เกษตรและสามีประกอบอาชีพช่าง- ฝีมือจะมีความรู้ เรื่องการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 76.9 และ 83.3 ตามลำดับ ด้านทักษะที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวพบว่าที่จังหวัดระยองสตรีที่มี อาชีพช่างฝีมือและสามีมีอาชีพค้าขายจะมีทักษะที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.7 และ 100 ตามลำดับ ที่จังหวัดเพชรบุรีสตรีและสามีมีอาชีพเกษตร จะมีทักษะที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 90.9 และ 92.3 ตาม ลำดับ ส่วนจังหวัดพังงาสตรีที่มีอาชีพวิชาชีพ บริการ ทำงานรัฐบาล และทำงาน 2 อาชีพ และสามีประกอบอาชีพ เกษตร จะมีทักษะที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุด

คิดเป็นร้อยละ 100 เท่ากัน ทางด้านการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวพบว่า สตรีและสามีที่ประกอบอาชีพช่างฝีมือจะใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 76.9 และ 72.2 ที่จังหวัดเพชรบุรีสตรีที่มีอาชีพค้าขาย และสามีมีอาชีพทางการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 60.9 และ 66.7 ตามลำดับ ที่จังหวัดพังงาสตรีที่มีอาชีพวิชาชีพ บริการทำงานรัฐบาล และทำงาน 2 อาชีพ และสามีประกอบอาชีพค้าขายหรือคมนาคม จะมีการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 42.9 และ 33.3 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดโดยศึกษาแบบแผนการประกอบอาชีพของคู่สามี-ภรรยาจะพบว่าคู่สามี-ภรรยาที่มีความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวมากที่สุด จังหวัดระยอง คือสตรีและสามีประกอบอาชีพช่างฝีมือ หรือสตรี เป็นแม่บ้านและสามีมีอาชีพช่างฝีมือ ซึ่งจะมีความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวร้อยละ 100 เท่ากัน ที่จังหวัดเพชรบุรีสตรีและสามีประกอบอาชีพทางการเกษตร หรือสตรี เป็นแม่บ้านฝ่ายสามีประกอบอาชีพเกษตรจะมีความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวร้อยละ 100 เท่ากัน ที่จังหวัดพังงาสตรีเป็นแม่บ้าน และสามีมีอาชีพประมงมีความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวมากที่สุดร้อยละ 77.5 สำหรับทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดของจังหวัดระยองคือสามี-ภรรยาที่มีอาชีพค้าขาย หรือมีอาชีพเกษตรกรรม โดยมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวร้อยละ 100 เท่ากัน ที่จังหวัดเพชรบุรีสตรี เป็นแม่บ้านและสามีมีอาชีพที่เกี่ยวกับการคมนาคมมีร้อยละ 90.0 ที่จังหวัดพังงาคู่สามี-ภรรยาที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร หรือสตรีที่เป็นแม่บ้านสามีมีอาชีพเกษตรจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวพบว่าที่จังหวัดระยองคู่สามี-ภรรยาที่มีอาชีพช่างฝีมือใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.5 ที่จังหวัดเพชรบุรีคู่สามี-ภรรยาที่มีอาชีพค้าขายใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 ส่วนจังหวัดพังงา สามี-ภรรยาที่มีอาชีพค้าขาย หรือสตรี เป็นแม่บ้านส่วนสามีมีอาชีพประมงจะใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33.3

จะเห็นได้ว่าแบบแผนเกี่ยวกับอาชีพมีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวไม่เด่นชัด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะการประกอบอาชีพในชนบทนั้น ส่วนใหญ่สามีประกอบอาชีพประมง ส่วนภรรยาทำหน้าที่เป็นแม่บ้านอยู่บ้านเฉย ๆ ส่วนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ก็มีไม่มากนัก และคนชนบทแม้ว่าจะประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน แต่พื้นฐานทางค่านิยม ๆ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น มีการศึกษา ศาสนา วิถีความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อม ฯลฯ ที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นอาชีพจึงไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากนัก

รายได้ของครอบครัว จากตารางที่ 39 ซึ่งผลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวพบว่า ครอบครัวที่มีรายได้สูงสุดคือเกิน 80,000 บาทต่อปี จะทำให้สตรีนั้นมีความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.3 , 90.9 และ 62.9 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่า มีแต่จังหวัดระยอง เท่านั้นที่มีแบบแผนที่แน่นอนชัดเจน กล่าวคือสตรีที่ครอบครัวมีรายได้เกิน 80,000 บาทขึ้นไป จะมีความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.8 , 95.7 และ 66.7 ตามลำดับ ส่วนจังหวัดเพชรบุรีและพังงามีแบบแผนที่ไม่ชัดเจน เช่น จังหวัดพังงาสตรีที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จะมีความรู้ และทักษะที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.2 และ 90.2 ตามลำดับ ส่วนการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวพบว่าสตรีที่ครอบครัวมีรายได้อยู่ระหว่าง 20,001 - 50,000 บาท ใช้มากที่สุดคือร้อยละ 40.7 และจังหวัดเพชรบุรีก็มีแบบแผนที่ไม่ชัดเจนเช่นเดียวกัน

ข้อควรสังเกตประการหนึ่งก็คือ ตัวแปรรายได้ของครอบครัวนั้นยังมีปัญหาอยู่บ้าง ทั้งนี้เนื่องจากรายได้ของชาวประมงมักจะไม่แน่นอน เมื่อถามคำถามเกี่ยวกับรายได้ ข้อมูลที่ได้จึงเกิดจากการที่ผู้ให้สัมภาษณ์ประมาณจากรายได้ประเภทต่าง ๆ ของเขา ซึ่งอาจจะ

ฉลาดเฉลียวนึกความจริงไปก็ได้ และรายได้ที่เขาชอบนี้เป็นรายได้ที่คิดเป็นตัวเงินได้เท่านั้น ไม่รวมถึงรายได้ที่ไม่ใช่ตัวเงิน เช่น อาจมีการปลูกข้าวไว้บริโภคเอง หรือการบริโภคสัตว์ทะเลที่จับได้โดยไม่ต้องเสียเงินไปซื้อมาบริโภค เป็นต้น

ปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผน

ครอบครัว

ความต้องการเกี่ยวกับสถานที่ในการคลอดบุตร จากตารางที่ 40 ซึ่งผลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการเกี่ยวกับสถานที่ในการคลอดบุตรกับความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัว เมื่อพิจารณาจากจังหวัดแล้ว พบว่าสตรีที่มีความประสงค์จะคลอดบุตรที่โรงพยาบาล สถานีนอนามัย หรือคลินิก จะมีความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีที่มีความประสงค์จะคลอดบุตรที่บ้านตนเองหรือบ้านผู้อื่น กล่าวคือสตรีที่มีความประสงค์จะคลอดบุตรที่โรงพยาบาล สถานีนอนามัย หรือคลินิกจะมีความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 79.9 , 88.4 และ 51.2 ตามลำดับ ส่วนสตรีที่ต้องการคลอดบุตรที่บ้านตนเองหรือบ้านผู้อื่นมีความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 72.3 , 85.9 และ 35.2 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่า จังหวัดระยองมีแบบแผนที่แน่นอนชัดเจนมากกว่าจังหวัดเพชรบุรีและพังงา แต่ไม่ว่าจะเป็นสตรีจังหวัดระยอง เพชรบุรี หรือพังงา สตรีที่มีความประสงค์จะคลอดบุตรที่โรงพยาบาล สถานีนอนามัย หรือคลินิก จะใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีที่ต้องการจะคลอดบุตรที่บ้าน ทั้งนี้เราอาจถือได้ว่าผู้ที่มีความรู้หรือประสงค์จะคลอดบุตรที่โรงพยาบาล สถานีนอนามัย หรือคลินิกนั้น เป็นผู้ที่มีความทันสมัยมากกว่า โดยเหตุที่ว่าการคลอดบุตรในสถานพยาบาลแผนปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรและเครื่องมือที่ทันสมัย จะทำให้ชีวิตปลอดภัยมากกว่าจะคลอดที่บ้าน และยังได้รับคำแนะนำในวิธีการวางแผนครอบครัวที่ถูกต้องและปลอดภัย อันเป็นผลทำให้สตรีเหล่านั้นยอมรับการวางแผนครอบครัวมากขึ้น

การางที่ 38 รอยละของความรูั หัพบคคหที่เห็นควย และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีจำแนกตามอาชีพของคสมรส และจังหวัด

อาชีพของสามี	อาชีพของภรรยา						รวม
	คชาย	เภศกรกรม	ประมง	ช่างฝีมือ	แพขน	อื่น ๆ	
<u>ความรูัเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>							
<u>ระยอง</u>							
คชาย	80.0(10)	- (0)	- (0)	- (0)	* (2)	- (0)	75.0(12)
เภศกรกรม	* (1)	50.0(6)	* (2)	* (1)	* (4)	- (0)	50.0(14)
ประมง	55.6(9)	* (3)	75.0(16)	* (4)	89.5(57)	- (0)	80.9(89)
ช่างฝีมือ	* (2)	- (0)	- (0)	100.0(8)	100.0(6)	* (2)	100.0(18)
คณนคณ	- (0)	* (1)	- (0)	- (0)	* (3)	- (0)	* (4)
อื่น ๆ	- (0)	* (1)	- (0)	- (0)	* (1)	* (4)	57.1(7)
รวม	72.7(22)	45.5(11)	72.2(18)	76.9(13)	86.5(74 ^{**})	66.7(6)	77.9(145 ^{**})
<u>เพศกรกรม</u>							
คชาย	83.3(6)	- (0)	- (0)	- (0)	* (3)	- (0)	77.8(9)
เภศกรกรม	* (2)	100.0(7)	- (0)	- (0)	100.0(5)	* (1)	100.0(15)
ประมง	90.0(10)	* (5)	74.4(35)	* (2)	71.4(28)	- (0)	75.6(78)
ช่างฝีมือ	* (3)	* (1)	* (1)	* (1)	60.0(5)	- (0)	72.7(11)
คณนคณ	* (1)	- (0)	* (1)	- (0)	90.0(10)	- (0)	91.7(12)
อื่น ๆ	* (1)	- (0)	- (0)	- (0)	* (2)	- (0)	* (3)
รวม	87.0(23)	100.0(11)	73.0(37)	* (3)	74.6(55 ^{**})	* (1)	78.6(131 ^{**})

ตารางที่ 38 (ต่อ)

อาชีพของสามี	อาชีพของภรรยา						รวม
	คหขาย	เกษตรกร	ประมง	ช่างฝีมือ	แพขนาน	อื่น ๆ	
<u>ความเกี่ยวข้องกับการวางแผนครอบครัว</u>							
<u>พึงงา</u>							
คหขาย	55.6(9)	-- (0)	-- (0)	* (1)	* (3)	* (1)	50.0(14)
เกษตรกร	-- (0)	72.8(11)	-- (0)	-- (0)	66.7(9)	-- (0)	70.0(20)
ประมง	* (2)	* (1)	64.9(37)	-- (0)	77.5(40)	40.0(5)	68.2(85)
ช่างฝีมือ	* (2)	* (1)	-- (0)	* (1)	* (2)	-- (0)	83.3(6)
คหขนาน	* (1)	-- (0)	-- (0)	-- (0)	60.0(5)	-- (0)	66.7(6)
อื่น ๆ	-- (0)	-- (0)	* (1)	-- (0)	* (2)	* (1)	* (4)
รวม	57.1(14)	76.9(13)	65.8(38)	* (2)	68.9(61)	57.1(7)	67.4(135)
รวม (ภรรยา)	74.6(59)	74.3(35)	69.9(93)	77.8(18)	77.5(191)	64.3(14)	74.7(411)
รวม (สามี)	65.7(35)	73.5(45)	75.0(252)	88.6(35)	81.8(22***)	64.3(14)	74.7(411)

* ขมุดต่ำกว่า 5 ราย

** รวมดูางงานไม่อยู่ในแรงงาน จังหวัดระยอง 1 ราย จังหวัดเพชรบุรี 3 ราย

*** หมายถึงอาชีพคหขนาน (ของสามี)

อื่น ๆ หมายถึง วิชาชีพ บริการ หน่วยงานรัฐบาล และทำงาน 2 อาชีพ

ตารางที่ 38 (ต่อ)

อาชีพของสามี	อาชีพของภรรยา						รวม
	คหชาย	เกษตรกรรวม	ประมง	ช่างฝีมือ	แพขนาน	อื่น ๆ	
<u>ทัศนคติที่เห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>							
<u>ระยอง</u>							
คหชาย	100.0(9)	- (0)	- (0)	- (0)	* (2)	- (0)	100.0(11)
เกษตรกรรวม	* (1)	100.0(6)	* (2)	* (1)	* (3)	- (0)	92.3(13)
ประมง	66.7(9)	* (3)	80.0(15)	* (3)	85.5(55)	- (0)	83.5(85)
ช่างฝีมือ	* (2)	- (0)	- (0)	87.5(8)	83.3(6)	* (2)	88.9(18)
คหแพขนาน	- (0)	* (1)	- (0)	- (0)	* (3)	- (0)	* (4)
อื่น ๆ	- (0)	* (1)	- (0)	- (0)	* (1)	* (4)	85.7(7)
รวม	* (2)	- (0)	82.4(17)	91.7(12)	84.5(71)**	83.3(6)	86.3(139)**
<u>เพชรบุรี</u>							
คหชาย	83.3(6)	- (0)	- (0)	- (0)	* (3)	- (0)	88.9(9)
เกษตรกรรวม	* (1)	85.7(7)	- (0)	- (0)	* (4)	* (1)	92.3(13)
ประมง	88.9(9)	* (3)	88.5(26)	* (2)	88.9(27)	- (0)	89.6(67)
ช่างฝีมือ	* (3)	* (1)	* (1)	* (1)	* (4)	- (0)	80.0(10)
คหแพขนาน	* (1)	- (0)	* (1)	- (0)	90.0(10)	- (0)	91.7(12)
อื่น ๆ	* (1)	- (0)	- (0)	- (0)	* (2)	- (0)	* (3)
รวม	90.5(21)	90.9(11)	89.3(28)	* (3)	88.7(53)**	* (1)	88.9(117)**

ตารางที่ 38 (ต่อ)

อาชีพของสามี	อาชีพของภรรยา						รวม
	ทนาย	เกษตรกรรม	ประมง	ช่างฝีมือ	แม่บ้าน	อื่น ๆ	
<u>ทัศนคติที่เห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>							
<u>พึงปรารถนา</u>							
ทนาย	62.5(8)	- (0)	- (0)	* (1)	* (3)	* (1)	61.5(13)
เกษตรกรรม	- (0)	100.0(11)	- (0)	- (0)	100.0(9)	- (0)	100.0(20)
ประมง	* (2)	* (1)	87.9(33)	- (0)	89.7(39)	* (4)	87.3(79)
ช่างฝีมือ	* (2)	* (1)	- (0)	* (1)	* (1)	- (0)	80.0(5)
คนนาคน	* (1)	- (0)	- (0)	- (0)	* (4)	- (0)	80.0(5)
อื่น ๆ	- (0)	- (0)	* (1)	- (0)	* (2)	* (1)	* (4)
รวม	61.5(15)	92.3(15)	88.2(34)	* (2)	87.9(58)	100.0(6)	86.5(126)
รวม (ภรรยา)	81.8(55)	94.3(35)	87.3(79)	88.2(17)	86.8(182)	92.3(13)	87.2(382)
รวม (สามี)	81.8(33)	95.7(46)	85.6(231)	84.9(33)	90.5(21***)	92.9(14)	87.2(382)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

** รวมแต่งงาน ไม่อยู่ในแรงงาน จังหวัดระยอง 1 ราย จังหวัดเพชรบุรี 3 ราย

*** หมายถึง อาชีพคนนาคน (ของสามี)

อื่น ๆ หมายถึง วิชาชีพ บริการ ทำงานรัฐบาล และทำงาน 2 อาชีพ

ตารางที่ 38 (ต่อ)

อาชีพของสามี	อาชีพของภรรยา						รวม
	คหขาย	เกษตรกรรม	ประมง	ช่างฝีมือ	แรงงาน	อื่น ๆ	
<u>กรณีปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>							
<u>ระยอง</u>							
คหขาย	50.0(10)	- (0)	- (0)	- (0)	* (2)	- (0)	41.7(12)
เกษตรกรรม	* (1)	50.0(6)	* (2)	* (1)	* (4)	- (0)	57.1(14)
ประมง	33.3(9)	* (3)	62.5(16)	* (4)	50.9(57)	- (0)	52.8(89)
ช่างฝีมือ	* (2)	- (0)	- (0)	87.5(8)	50.0(6)	* (2)	72.2(18)
คนนาคน	- (0)	* (1)	- (0)	- (0)	* (3)	- (0)	* (4)
อื่น ๆ	- (0)	* (1)	- (0)	- (0)	* (1)	(4)	42.9(7)
รวม	45.5(22)	45.5(11)	61.1(18)	76.9(13)	51.4(74)	66.7(6)	53.8(145)
<u>เพชรบุรี</u>							
คหขาย	66.7(6)	- (0)	- (0)	- (0)	* (3)	- (0)	55.6(9)
เกษตรกรรม	* (2)	57.1(7)	- (0)	- (0)	60.0(5)	* (1)	66.7(15)
ประมง	60.0(10)	* (3)	51.4(35)	* (2)	36.3(28)	- (0)	46.4(78)
ช่างฝีมือ	* (3)	* (1)	* (1)	* (1)	60.0(5)	- (0)	45.5(11)
คนนาคน	* (1)	- (0)	* (1)	- (0)	50.0(10)	- (0)	50.0(12)
อื่น ๆ	* (1)	- (0)	- (0)	- (0)	* (2)	- (0)	* (3)
รวม	60.9(23)	45.5(11)	48.4(37)	* (3)	44.6(56)	* (1)	49.7(131)

ตารางที่ 38 (ต่อ)

	อาชีพของภรรยา						
	ทนาย	เกษตรกร	ประมง	ช่างฝีมือ	แม่บ้าน	อื่น ๆ	รวม
<u>การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>							
<u>พึงงา</u>							
ทนาย	33.3(9)	- (0)	- (0)	* (1)	* (4)	* (1)	33.3(15)
เกษตรกร	- (0)	15.4(13)	- (0)	- (0)	11.1(9)	- (0)	13.6(22)
ประมง	* (2)	* (1)	18.9(37)	- (0)	33.3(39)	20.0(5)	25.0(84)
ช่างฝีมือ	* (2)	* (1)	- (0)	* (1)	* (2)	- (0)	16.7(6)
คนยาก	* (1)	- (0)	- (0)	- (0)	20.0(5)	- (0)	33.3(6)
อื่น ๆ	- (0)	- (0)	* (1)	- (0)	* (2)	* (1)	* (4)
รวม	28.6(14)	13.3(15)	21.1(38)	(2)	27.9(6)	42.9(7)	26.3(137)
รวม (ภรรยา)	47.5(59)	37.4(37)	39.8(93)	77.8(18)	42.4(191)	57.1(14)	43.8(413)
รวม (สามี)	41.7(36)	41.2(51)	41.5(251)	54.3(35)	45.5(22)	57.1(14)	43.8(413)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

** รวมแต่งงาน ไม่อยู่ในแรงงาน จังหวัดระยอง 1 ราย จังหวัดเพชรบุรี 3 ราย

*** หมายถึง อาชีพคนยาก (ของสามี)

อื่น ๆ หมายถึง วิชาชีพ บริหาร ทำงานรัฐบาล และทำงาน 2 อาชีพ

ตารางที่ 39 ร้อยละของความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผน
ครอบครัวจำแนกตามรายได้ของครอบครัว (ต่อปี) และจังหวัด

รายได้ของครอบครัว (บาท)	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม
	<u>ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>			
ต่ำกว่า 10,000	78.6(42)	78.6(28)	76.2(63)	77.4(133)
10,001 - 20,000	70.3(37)	81.6(49)	65.9(44)	73.1(130)
20,001 - 50,000	73.3(45)	75.9(58)	62.1(29)	72.0(132)
50,001 - 80,000	81.8(11)	100.0(11)	60.0(5)	85.2(27)
80,001 บาทขึ้นไป	95.8(24)	87.5(8)	* (3)	94.3(35)
ไม่ทราบ ไม่ตอบ	83.3(6)	* (3)	* (4)	69.2(13)
รวม	78.2(165)	80.3(157)	69.6(148)	76.2(470)
	<u>ทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว</u>			
ต่ำกว่า 10,000	76.2(42)	96.2(26)	90.2(61)	86.8(129)
10,001 - 20,000	91.9(37)	88.1(42)	84.6(37)	88.1(118)
20,001 - 50,000	86.1(43)	89.1(55)	82.1(28)	86.5(126)
50,001 - 80,000	80.0(10)	80.0(10)	80.0(5)	80.0(25)
80,001 บาทขึ้นไป	95.7(23)	71.4(7)	* (3)	90.9(33)
ไม่ทราบ ไม่ตอบ	* (4)	* (2)	* (3)	88.9(9)
รวม	86.2(159)	88.7(142)	86.3(139)	87.1(440)

ตารางที่ 39 (ต่อ)

รายได้ของครอบครัว (บาท)	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม
	<u>การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>			
ต่ำกว่า 10,000	57.1(42)	32.1(28)	24.6(65)	36.3(135)
10,001 - 20,000	54.1(37)	53.1(49)	22.2(45)	42.8(131)
20,001 - 50,000	44.4(45)	52.0(58)	40.7(27)	47.1(130)
50,001 - 80,000	63.6(11)	36.4(11)	20.0(5)	44.4(27)
80,001 บาทขึ้นไป	66.7(24)	75.0(8)	* (3)	62.9(35)
ไม่ทราบ ไม่ตอบ	16.7(6)	* (3)	* (4)	38.5(13)
รวม	53.3(165)	49.2(157)	26.9(149)	43.6(471)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

ความต้องการเกี่ยวกับผู้ทำคลอด จากตารางที่ 41 ซึ่งผลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการเกี่ยวกับผู้ทำคลอดกับความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัว เมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัดพบว่าสตรีที่ต้องการให้แพทย์ พยาบาล หรือผุ้ดูแลครรภ์เป็นผู้ทำคลอด จะมีความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากกว่าที่จะให้หมอต้าแยเป็นผู้ทำคลอด กล่าวคือสตรีที่ประสงค์ให้ พยาบาล แพทย์ หรือผุ้ดูแลครรภ์เป็นผู้ทำคลอด จะมีความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้ วิธีการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 79.6 , 88.2 และ 50.6 ตามลำดับ ในขณะที่ให้หมอต้าแยเป็นผู้ทำคลอดสตรีนั้นจะมีความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 71.1 , 86.0 และ 32.3 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดก็พบว่าจังหวัดระยองมีแบบแผนที่แน่นอนชัดเจนกว่า อีกสองจังหวัด แต่ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดระยอง เพชรบุรี หรือพังงา สตรีที่มีความประสงค์ จะให้พยาบาล แพทย์ หรือผุ้ดูแลครรภ์เป็นผู้ทำคลอด จะใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุด

กล่าวโดยสรุปแล้วตัวแปร เกี่ยวกับผู้ทำคลอดจะใช้วัดความทันสมัยได้เช่นเดียวกับ สถานที่ในการคลอดบุตร กล่าวคือผู้ที่มีความคิดทันสมัย โดยประสงค์จะให้แพทย์ พยาบาล หรือผุ้ดูแลครรภ์ เป็นผู้ทำคลอดให้ และประสงค์ที่จะคลอดที่โรงพยาบาล สถานีอนามัย หรือ คลินิก น่าจะมีการใช้การวางแผนครอบครัวมากกว่าผู้ที่ยังมีความคิดแบบดั้งเดิม ซึ่งผล จากการศึกษานี้ในครั้งนี้นั้นความสัมพันธ์ดังกล่าวข้างตน

แหล่งที่ไปขอรับบริการ จากตารางที่ 42 ซึ่งผลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งที่ไปขอรับบริการกับความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัว เมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัดแล้วพบว่า สตรีที่ไปขอรับบริการ ณ. โรงพยาบาลหรือ สถานีอนามัยจะมีความรู้ และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.8 และ 82.3 ตามลำดับ ส่วนแหล่งที่ทำให้สตรีเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว มากที่สุดคือคลินิก ผุ้ดูแลครรภ์ แพทย์ หรือการปรึกษาจากหลาย ๆ แหล่ง ซึ่งจะทำให้สตรี นั้นมีความรู้ถึงร้อยละ 100

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดก็พบแบบแผนเช่นเดียวกัน กล่าวคือแหล่งบริการที่ทำให้สตรีมีความรู้และใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคือโรงพยาบาลหรือสถานอนามัย ส่วนแหล่งบริการที่ทำให้สตรีมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับวิธีการวางแผนครอบครัวนั้นกลับพบว่าไม่มีแบบแผนที่ไม่แน่นอน เช่นแหล่งที่ไปขอรับบริการที่ทำให้สตรีมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดของจังหวัดระยองคือจากหลาย ๆ แหล่ง เช่น จากแพทย์กับร้านขายยา จากเพื่อนกับเจ้าหน้าที่อนามัย ฯลฯ จังหวัดเพชรบุรีก็คือคลินิก ผดุงครรภ์หรือแพทย์ และแหล่งที่ไปขอรับบริการ รองลงมาของจังหวัดระยองและเพชรบุรีคือโรงพยาบาลและสถานอนามัย ส่วนจังหวัดพังงานั้นสตรีที่ไปขอรับบริการ ณ. โรงพยาบาลหรือสถานอนามัยจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุด

สรุปแล้วแหล่งที่ไปขอรับบริการหรือคำแนะนำแล้วทำให้สตรีนั้นมีความรู้และใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุด คือโรงพยาบาลหรือสถานอนามัย ซึ่งแสดงถึงสตรีเหล่านั้นมีความเป็นสมัยใหม่ กล่าวคือมีความคิดที่ทันสมัย

ผู้ให้คำแนะนำวิธีการวางแผนครอบครัว จากตารางที่ 43 ซึ่งผลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ให้คำแนะนำวิธีการวางแผนครอบครัวกับความรู้อัตนคติที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัว เมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัดพบว่าญาติพี่น้อง สื่อมวลชน และจากการได้รับคำแนะนำจากหลาย ๆ แหล่ง ทำให้สตรีมีความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 (ตัวอย่างข้อมูลมีน้อย เพียง 5 - 6 รายเท่านั้น) ผู้ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวรองลงมาคือโรงพยาบาลหรือสถานอนามัย โดยทำให้สตรีนั้นมีความรู้ถึงร้อยละ 94.6

ส่วนทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวพบว่า สื่อมวลชนหรือการเรียนรู้ด้วยตนเองจะทำให้สตรีนั้นทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือโรงพยาบาล สถานอนามัย มีร้อยละ 98.2

สำหรับผู้ให้คำแนะนำวิธีการวางแผนครอบครัวว่า โรงพยาบาลหรือ
สถานอนามัย เป็นแหล่งที่สำคัญที่สุดที่ทำให้สตรีมีการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวคิดเป็น
ร้อยละ 83.6 รองลงมาคือ คลินิก ผดุงครรภ์ หรือแพทย์คิดเป็นร้อยละ 82.2

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดกลับพบว่ามีแบบแผนที่ไม่เด่นชัดนัก เช่น ผู้ที่ให้
คำแนะนำแล้วทำให้สตรีมีความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวมากที่สุดของจังหวัดระยอง
และพังงาคือโรงพยาบาลและสถานอนามัย คิดเป็นร้อยละ 92.3 และ 96.7 ตามลำดับ
ของจังหวัดเพชรบุรี คือการเรียนรู้ด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ 100

สำหรับผู้ให้คำแนะนำแล้วทำให้สตรีนั้นมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผน
ครอบครัวมากที่สุดพบว่า จังหวัดระยองคือการเรียนรู้ด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ 100
จังหวัดเพชรบุรีคือโรงพยาบาลหรือสถานอนามัย หรือการเรียนรู้ด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ
100 และจังหวัดพังงาคือโรงพยาบาลหรือสถานอนามัยคิดเป็นร้อยละ 100

ส่วนผู้ที่ให้คำแนะนำแล้วทำให้สตรีมีการใช้การวางแผนครอบครัวมากที่สุด
ของจังหวัดระยองคือการเรียนรู้ด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ 100 ของจังหวัดเพชรบุรีคือ
โรงพยาบาลหรือสถานอนามัยคิดเป็นร้อยละ 100 ของจังหวัดพังงาคือคลินิก ผดุงครรภ์
หรือแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 81.8

สรุปแล้วจะพบว่าผู้ที่ให้คำแนะนำแล้วทำให้สตรีมีความรู้ ทัศนคติที่เห็นด้วย
และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุด เมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัดแล้ว คือ
โรงพยาบาลหรือสถานอนามัย (ถ้าไม่คำนึงถึงตัวอย่างข้อมูลที่น้อย) แต่ถาพิจารณาเป็น
รายจังหวัดกลับพบแบบแผนที่ไม่เด่นชัด

ตารางที่ 40 ร้อยละของความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผน
ครอบครัวของสตรีจำแนกตามสถานที่ที่ต่องการคลอดบุตรและจังหวัด

สถานที่ที่ต่องการคลอดบุตร	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม
<u>ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>				
บ้าน บ้านชุมชน	73.0(37)	83.3(48)	67.7(124)	72.3(209)
โรงพยาบาล สถานีอนามัย				
คลินิก	80.2(126)	79.3(106)	81.8(22)	79.9(254)
ยังไม่มีบุตร	* (2)	* (3)	* (2)	57.1(7)
รวม	78.2(165)	80.3(157)	69.6(148)	76.2(470)
<u>ทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว</u>				
บ้าน บ้านชุมชน	74.3(35)	92.5(40)	87.2(117)	85.9(192)
โรงพยาบาล สถานีอนามัย				
คลินิก	90.2(122)	87.9(99)	80.0(21)	88.4(242)
ยังไม่มีบุตร	* (2)	* (3)	* (1)	66.7(6)
รวม	86.2(159)	88.7(142)	86.3(139)	87.1(440)
<u>การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>				
บ้าน บ้านชุมชน	51.4(37)	47.9(48)	25.6(125)	35.2(210)
โรงพยาบาล สถานีอนามัย				
คลินิก	54.0(126)	51.1(106)	36.4(22)	51.2(254)
ยังไม่มีบุตร	* (2)	* (3)	* (2)	14.3(7)
รวม	53.3(165)	49.2(157)	26.9(149)	43.6(471)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

ตารางที่ 41 ร้อยละของความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามผู้ที่ต้องการให้ทำคลอดและจังหวัด

ผู้ที่ต้องการให้ทำคลอด	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม
<u>ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>				
หมอต้าแย	69.0(29)	88.0(25)	67.9(112)	71.1(166)
พยาบาล แพทย์ ผดุงครรภ์	80.7(135)	79.2(130)	76.5(34)	79.6(299)
ไม่ตอบ	* (1)	* (2)	* (2)	40.0(5)
รวม	78.2(165)	80.3(157)	69.6(148)	76.2(470)
<u>ทักษะที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว</u>				
หมอต้าแย	74.1(27)	95.5(22)	87.0(108)	86.0(157)
พยาบาล แพทย์ ผดุงครรภ์	89.3(131)	88.1(118)	83.3(30)	83.2(279)
ไม่ตอบ	* (1)	* (2)	* (1)	* (4)
รวม	86.2(159)	86.7(142)	86.3(139)	87.1(440)
<u>การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>				
หมอต้าแย	51.7(29)	40.0(25)	25.7(113)	32.3(167)
พยาบาล แพทย์ ผดุงครรภ์	54.1(135)	51.7(130)	32.4(34)	50.6(299)
ไม่ตอบ	* (1)	* (2)	* (2)	0.0(5)
รวม	53.3(165)	49.2(159)	26.9(149)	43.6(471)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

ตารางที่ 42 ร้อยละของความรู้ทัศนคติที่เห็นด้วย และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามแหล่งที่ไปขอรับบริการ (คำแนะนำ) และจังหวัด

แหล่งที่ไปรับขอคำแนะนำ วิธีการวางแผนครอบครัว	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม
	<u>ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>			
เพื่อน เพื่อนบ้าน	- (0)	* (3)	- (0)	* (3)
โรงพยาบาล สถานีอนามัย	92.2(77)	92.4(66)	94.0(50)	92.3(193)
คลินิก ผดุงครรภ์ แพทย์	* (3)	90.9(22)	* (1)	84.6(26)
อื่น ๆ	87.5(16)	* (4)	* (1)	90.4(21)
รูควยตนเอง	80.0(5)	- (0)	- (0)	80.0(5)
ไม่เคยใช้	55.4(56)	60.0(60)	57.9(95)	57.8(211)
ไม่ตอบ	87.5(8)	* (2)	* (1)	81.8(11)
รวม	78.2(165)	80.3(157)	69.6(148)	76.2(470)
	<u>ทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว</u>			
เพื่อน เพื่อนบ้าน	- (0)	(3)	- (0)	* (3)
โรงพยาบาล สถานีอนามัย	96.1(76)	91.7(60)	94.0(50)	94.1(186)
คลินิก ผดุงครรภ์ แพทย์	* (3)	100.0(18)	* (1)	100.0(22)
อื่น ๆ	100.0(16)	* (4)	* (1)	100.0(21)
รูควยตนเอง	80.0(5)	- (0)	- (0)	80.0(5)
ไม่เคยใช้	71.2(52)	79.6(54)	81.4(86)	78.1(192)
ไม่ตอบ	57.1(7)	* (3)	* (1)	72.7(11)
รวม	86.2(159)	88.7(142)	86.3(139)	87.1(440)

ตารางที่ 42 (ต่อ)

แหล่งที่ไปรับขอคำแนะนำ วิธีการวางแผนครอบครัว	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม
	<u>การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>			
เพื่อน เพื่อนบ้าน	- (0)	* (3)	- (0)	* (3)
โรงพยาบาล สถานีอนามัย	84.4(77)	83.3(66)	77.6(49)	82.3(192)
คลินิก ฝากครรภ์ แพทย์	* (3)	72.7(22)	* (1)	73.1(26)
อื่น ๆ	62.5(16)	* (4)	* (1)	66.7(21)
ดูควยตนเอง	80.0(5)	- (0)	- (0)	80.0(5)
ไม่เคยใช้	0.0(56)	0.0(60)	0.0(98)	0.0(214)
ไม่ตอบ	87.5(8)	* (2)	- (0)	90.0(10)
รวม	53.3(165)	49.2(157)	26.9(149)	43.6(471)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

ตารางที่ 43 ร้อยละของความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามผู้ให้คำแนะนำวิธีการวางแผนครอบครัวและจังหวัด

ผู้ให้คำแนะนำวิธีการ วางแผนครอบครัว	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม	ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว			
ญาติพี่น้อง	* (2)	- (0)	* (3)	100.0(5)				
เพื่อนบ้าน เพื่อน	86.4(22)	80.0(21)	* (4)	81.1(47)				
สื่อมวลชน	* (3)	* (3)	- (0)	100.0(6)				
โรงพยาบาล สถานีอนามัย	92.3(13)	91.7(12)	96.7(30)	94.6(55)				
คลินิก ผดุงครรภ์ แพทย์	88.2(51)	95.6(45)	83.3(12)	90.7(108)				
อื่น ๆ	* (2)	* (2)	* (1)	100.0(5)				
รู้ด้วยตนเอง	90.0(10)	100.0(11)	* (2)	91.3(23)				
ไม่เคยไป	55.4(56)	60.0(60)	57.9(95)	57.8(211)				
ไม่ตอบ	100.0(6)	* (3)	* (1)	90.0(10)				
รวม	78.2(165)	80.3(157)	69.6(148)	76.2(470)				

ทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว				
ญาติพี่น้อง	* (2)	- (0)	* (3)	80.0(5)
เพื่อนบ้าน เพื่อน	95.5(22)	95.0(30)	* (4)	95.7(46)
สื่อมวลชน	* (3)	* (3)	- (0)	100.0(6)
โรงพยาบาล สถานีอนามัย	92.3(13)	100.0(11)	100.0(30)	98.2(54)
คลินิก ผดุงครรภ์ แพทย์	94.1(51)	89.5(38)	75.0(12)	90.1(101)
อื่น ๆ	* (2)	* (1)	* (1)	* (4)

ตารางที่ 43 (ต่อ)

ผู้ให้คำแนะนำวิธีการ วางแผนครอบครัว	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม
รู้ด้วยตนเอง	100.0(9)	100.0(11)	* (2)	100.0(22)
ไม่เคยไป	71.2(52)	79.6(54)	81.4(86)	78.1(192)
ไม่ตอบ	80.0(5)	* (4)	* (1)	90.0(10)
รวม	86.2(159)	88.7(142)	86.3(139)	87.1(440)
<u>การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>				
ญาติพี่น้อง	* (2)	- (0)	* (3)	60.0(5)
เพื่อนบ้าน เพื่อน	68.2(22)	72.2(21)	* (4)	72.7(47)
สื่อมวลชน	68.7(3)	* (3)	- (0)	66.7(6)
โรงพยาบาล สถานีอนามัย	84.6(13)	100.0(12)	76.7(30)	83.6(55)
คลินิก ผดุงครรภ์ แพทย์	80.4(51)	84.4(45)	81.8(11)	82.2(107)
อื่น ๆ	* (2)	* (2)	* (1)	80.0(5)
รู้ด้วยตนเอง	100.0(10)	54.6(11)	* (2)	78.3(23)
ไม่เคยไป	0.0(56)	0.0(60)	0.0(98)	0.0(214)
ไม่ตอบ	100.0(6)	* (3)	- (0)	88.9(9)
รวม	53.3(165)	49.2(157)	28.9(149)	43.6(471)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จากตารางที่ 44 ซึ่งผลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่กับความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวพบว่า เมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัดสตรีที่เคยเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวน้อยกว่าสตรีที่ไม่เคยเลี้ยงลูกด้วยนมแม่คิดเป็นร้อยละ 76.9 และ 85.7 ตามลำดับ แต่จะมีทักษะที่เห็นด้วยและใช้วิธีการวางแผนครอบครัวที่มากกว่า กล่าวคือสตรีที่เคยเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีทักษะที่เห็นด้วยและใช้วิธีการวางแผนครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 87.8 และ 46.0 ตามลำดับ ในขณะที่สตรีที่ไม่เคยเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีเพียงร้อยละ 76.9 และ 39.3 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดก็พบแบบแผนเช่นเดียวกัน

จะเห็นได้ว่าแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่าง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่กับความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติด้านการวางแผนครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์เด่นชัด อาจเป็นไปได้ว่าสตรีในหมู่บ้านประมงที่ศึกษาในครั้งนี้เกือบทั้งหมดเป็นผู้ที่เคยเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ส่วนผู้ไม่เคยเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีเพียง 28 ราย ซึ่งน้อยกว่าที่จะนำไปวิจัยอื่น ๆ เข้ามาพิจารณารวมด้วย เพื่อหาค่าอธิบายที่ชัดเจนลงไป ข้อที่น่าสังเกตประการหนึ่งก็คือในแต่ละกลุ่มสตรีที่เคยและไม่เคยให้นมแม่แก่บุตรนั้น สตรีในหมู่บ้านประมงจังหวัดระยองมีอัตราการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวสูงที่สุด และจังหวัดพังงามีอัตราการใช้ต่ำที่สุด

จำนวนเดือนเฉลี่ยของการเลี้ยงลูกด้วยนม จากตารางที่ 45 ซึ่งผลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเดือนเฉลี่ยของการเลี้ยงลูกด้วยนมกับความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัว เมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัดพบว่าการเลี้ยงลูกด้วยนมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความรู้และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัว กล่าวคือสตรีที่มีจำนวนเดือนเฉลี่ยของการเลี้ยงลูกด้วยนมนานเท่าไร สตรีนั้นจะมีแนวโน้มของการมีความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวลดลงตามมากขึ้น เช่น สตรีที่มีจำนวนเดือนเฉลี่ยของการเลี้ยงลูกด้วยนมเป็น 1 - 6 เดือน

7 - 12 เดือน, 13 - 18 เดือน, 19 - 24 เดือน, 25 - 30 เดือน และ 31 เดือนขึ้นไปจะมีความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวเป็น 84.9, 79.6, 75.7, 69.9, 100 และ 64.7 มีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวเป็น 90.0, 90.6, 87.0, 91.0, 85.7 และ 56.3 และมีการใช้วิธีการวางแผนครอบครัวเป็น 60.6, 48.2, 46.9, 41.3, 28.6 และ 11.8 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่าที่จังหวัดระยองและพังงามีแบบแผนที่เด่นชัดกว่าจังหวัดเพชรบุรี กล่าวคือสตรีที่จังหวัดระยองและพังงาที่มีระยะเวลาการเลี้ยงลูกด้วยนมเฉลี่ย 1 - 6 เดือน จะมีความรู้และใช้วิธีการวางแผนครอบครัวมากที่สุด ในขณะที่จังหวัดเพชรบุรีจะมีจำนวนเฉลี่ยการเลี้ยงลูกด้วยนมนาน 7 - 12 เดือน

ตารางที่ 44 ร้อยละของความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และจังหวัด

การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม
<u>ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>				
เคย	79.9(139)	80.7(145)	69.6(135)	76.9(419)
ไม่เคย	87.5(16)	* (4)	75.0(8)	85.7(28)
ยังไม่มีลูก	40.0(10)	62.5(8)	* (4)	50.0(22)
รวม	78.2(165)	80.3(157)	69.6(148)**	76.2(470**)
<u>ทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว</u>				
เคย	86.7(135)	87.8(131)	89.1(128)	87.8(394)
ไม่เคย	81.3(16)	* (3)	57.1(7)	76.9(26)
ยังไม่มีลูก	87.5(8)	100.0(8)	* (3)	89.5(19)
รวม	86.2(159)	88.7(142)	86.3(139)**	87.1(440**)
<u>การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>				
เคย	58.3(139)	51.1(145)	27.9(136)	46.0(420)
ไม่เคย	43.8(16)	* (4)	25.0(8)	39.3(28)
ยังไม่มีลูก	0.0(10)	12.5(8)	* (4)	4.6(22)
รวม	53.3(165)	49.2(157)	26.9(149)**	43.6(471**)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย

** รวมไม่ตอบ 1 ราย

ตารางที่ 45 ร้อยละของความรู้ ทักษะที่เห็นด้วย และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีจำแนกตามจำนวนเดือนเฉลี่ยของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และจังหวัด

จำนวนเดือนเฉลี่ยของ การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม
<u>ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>				
ไม่ถึงเดือน	- (0)	* (1)	- (0)	* (1)
1 - 6	92.3(13)	85.7(7)	76.9(13)	84.9(33)
7 - 12	81.4(59)	86.5(37)	70.7(41)	79.6(137)
13 - 18	75.0(40)	78.1(64)	72.5(40)	75.7(144)
19 - 24	73.7(19)	76.7(30)	58.3(24)	69.9(73)
25 - 30	* (1)	* (3)	* (3)	100.0(7)
31 เดือนขึ้นไป	* (1)	* (4)	58.3(12)	64.7(17)
ไม่เคยเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	88.9(18)	* (3)	83.3(6)	88.9(27)
ไม่มีลูก	45.5(11)	57.1(7)	66.7(6)	54.2(24)
ไม่ตอบ	* (3)	* (1)	* (3)	71.4(7)
รวม	78.2(165)	80.3(157)	69.6(148)	76.2(470)
<u>ทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว</u>				
ไม่ถึงเดือน	- (0)	* (1)	- (0)	* (1)
1 - 6	100.0(13)	60.0(5)	91.7(12)	90.0(30)
7 - 12	89.5(57)	91.2(34)	91.9(37)	90.6(128)
13 - 18	76.9(39)	95.0(60)	84.6(39)	87.0(138)
19 - 24	89.5(19)	88.0(25)	95.7(23)	91.0(67)
25 - 30	* (1)	* (3)	* (3)	85.7(7)
31 เดือนขึ้นไป	* (1)	* (4)	72.7(11)	56.3(16)

ตารางที่ 45 (ต่อ)

จำนวนเคสนเฉลี่ยของ การเลี้ยงลูกควายนมแม่	ระยอง	เพชรบุรี	พังงา	รวม
ไม่เคยเลี้ยงลูกควายนมแม่	83.3(18)	* (2)	33.3(6)	73.1(26)
ไม่มีลูก	88.9(9)	100.0(7)	80.0(5)	90.5(21)
ไม่ตอบ	* (2)	* (1)	* (3)	100.0(6)
รวม	85.2(159)	88.7(142)	86.3(139)	87.1(440)
<u>การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว</u>				
ไม่ถึงเดือน	- (0)	* (1)	- (0)	* (1)
1 - 6	84.6(13)	42.9(7)	46.2(13)	60.6(33)
7 - 12	57.6(59)	56.8(37)	27.9(43)	48.2(139)
13 - 18	* (4)	54.7(64)	30.8(39)	46.9(143)
19 - 24	52.6(19)	47.2(30)	25.0(24)	41.3(73)
25 - 30	* (1)	* (3)	* (3)	28.6(7)
31 เดือนขึ้นไป	* (1)	* (4)	8.3(12)	11.8(17)
ไม่เคยเลี้ยงลูกควายนมแม่	50.0(18)	* (3)	33.3(6)	48.2(27)
ไม่มีลูก	9.1(11)	0.0(7)	0.0(6)	4.2(24)
ไม่ตอบ	* (3)	* (1)	* (3)	42.9(7)
รวม	53.3(165)	49.2(157)	26.9(149)	43.6(471)

* ข้อมูลต่ำกว่า 5 ราย